National Library 55253
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont. K1A 0N4
I.

THIS PAPER WAS MAILED
TUESDAY, JUNE 24, 1986

VABA EESTLANE

Second class mail
registration number — 1089.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

ILMUB IGAL KOLMAPÄEVAL
JA REEDEL

Nr. 48 (3247) XXXV aastakäik

Kolmapäeval, 25. juunil 1986 — Wednesday, June 25, 1986

Üksiknumbri hind 70 centi

Dr. Roman Toi äsjase kontserdi lõpul, kui koor ja publik laulsid talle 70. sünnipäeva puhul „Ta elagu". Foto: Vaba Eestlane

Pravda ründab Reaganit Balti

Balti Vabaduspäeva väljakuulutamise pärast

N. Liidu kommunistliku partei ajalehes Pravda (7. juuni esimene väljaanne, lk. 5) kirjutab T. Antoljev ründava artikli USA presidendi Ronald Reagani vastu, et ta kuulutas välja 14. juunil Balti Vabaduspäeva. Artiklis on öeldud:

„Nagu hästi teada on vihkamine halb nõuandja. Kui siiski patoloogiline vihkamine tumestab poliitikute silmad, nad ilmuvad väga sündsusetus valguses, voolates üle häbematu jultumusega, arrogantsusega nende lähenemisel teiste rahvaste saatusele.

USA president Ronald Reagan kirjutas alla Kongressi niinimetatud Balti Vabaduspäeva resolutsioonile. Laskem mind alata ütlusega et see käredahääleline avaldus on sõnastatud aktsepteerimatult toorel toonil, mis on lubamata riikide vahelises kommunikatsioonis, kel on diplomaatilised suhted ja pealegi on see väljakannatamatum ja solvavam N. Liidule, võib olla (nagu sageli sel juhtumil) on Ronald Reagani vale nimi?

Või võibolla tema nõuandjad pole talle selgitanud, et Leedu, Läti ja Eesti on nende omal vabal tahtel, äravõetamatu osa N. Liidust ja mitte „allasurutud rahvas" nagu võib ilmneda USA presidendile tema Kalifornia rantshos?

Või võibolla ta lihtsalt kirjutas alla dokumendile ilma seda lugemata, mida ta muidugi ei peaks tegema? Vastasel korral peab mainima, et USA seadustetegijad ja USA president on poliitiliselt standardilt nii madalal, et nad võiksid panna pooled teadlikud koolipoisid punastama.

Kuid polevat kunagi hilja õppida. Võibolla oleks väärt USA senaatoreile ja Kongressiliikmeile, eesotsas presidendiga istuda maha ja lugeda elementaarset õpikut „Nõukogude Liidu ajalugu" selleks, et saada vähemalt põhilisi teadmisi meie maa riiklikust organisatsioonist. Igal juhul see võiks säästa neid naerualusteks saamisest kogu tsiviliseeritud maailmas nende ignorantsuse üle.

Kogu asja punkt on siiski, et nad ei soovi teada, et nad on täielikult teadmised asendanud tähtsusetu pahatahtlikkusega maailma sotsialistliku riigi ja tema rahva vastu.

Nad satuvad vapustusse N. Liidu nime kuuldes, kartes mida nende eneste ajalooline tulevik võib tuua, nad kordavad võimetult „kao mu silmist saatan!"

Siiski mingid needmised või manamised või toorelt meie asjusse vahele segamised ei või neid aidata. Antikommunism on kaua tagasi leidnud omale koha ajaloo prügihunnikus, kuhu ka äsja välja haudutud USA Kongressi resolutsioon Ronald Reagani allikrja loetusega lõpuks jõuab."

Näib siiski, et see resolutsioon polegi kaalult nii kerge nagu katsutakse näidata. Miks muidu kasutatakse nii palju ruumi nõukogude tähtsamas ajalehes ja tuntakse hirmu, et selline USA kinnitus võib panna nõukogude inimesed mõtlema, et mitte antikommunism, vaid kommunismile on koht leitud maailma ajaloo prügikastis.

President Reagan lubas tõstatada Balti küsimuse

Baltlaste märgukiri president Reaganile

Ühendriikide president Ronald Reagan lubas neljapäeval, 12. juunil tõstatada Balti riikide venestamise ja nende jätkuva N. Liidu poolse okupeerimise küsimused tema järgmisel tippkohtumisel NLKP peasekretär Mihhail Gorbatshoviga. President Reagan andis selle lubaduse Ühendriikide eesti, läti ja leedu keskorganisatsioonide juhtidele lühikese Valges Majas asetleidnud tseremoonia käigus, mille jooksul ta kirjutas alla proklamatsioonile, mis nimetas laupäeva, 14. juuni Balti Vabaduspäevaks.

Vabade Lätlaste Maailmaliidu president Olgerts Pavlovskis ütles hiljem Raadio Vaba Euroopa — Vabadusraadio korrespondendile, et president Reagan kinnitas taas kõnesoleval kohtumisel Ühendriikide kauaaegset poliitikat, mis keeldub tunnustamast kolme Balti riigi vägivaldset inkorporeerimist N. Liitu. Reagan lubas ka seda, et ta ei külasta Balti riike seni kuni nad on jälle vabad, ütles Pavlovskis.

Eestlaste poolt võtsid osa Valge Maja ovaalses presidendi ametikabinetis asetleidnud tseremooniast

Eesti Rahvuskomitee Ühendriikides esimees Juhan Simonson ja Balti Vabadusliidu esimees Avo Piirisild.

Kohal olid peale eelpoolnimetatud Olgerts Pavlovskise veel üks läti ja kolm leedu Ühendriikides tegutseva keskorganisatsiooni juhtivat tegelast.

Baltlaste delegatsiooni saatsid Valgesse Majja senaator Donald Riegle ja Esindajatekoja liige William Carney, kes olid Kongressi mõlema koja poolt üksmeelselt vastuvõetud resolutsiooni algatajateks, mis sobvitas presidendile Balti Vabaduspäeva järjekordset väljakuulutamist, sel puhul juba viiendat aastat järgimööda.

Balti keskorganisatsioonide juhid andsid president Reagan'ile üle „Balti Vabadusauhinna" tunnustuseks tema

„pühendamisele okupeeritud Eesti, Läti ja Leedu rahvaste vabaduse ja enesemääramise püüdlustele."

Baltlaste delegatsioon andis samuti presidendile üle eesti, läti ja leedu siinsete keskorganisatsioonide ühise kirja, mis avaldas soovi, et ta nõutaks mingil tulevasel tippkohtumisel Gorbatshoviga, et N. Liit „viiks Balti riikidest välja oma sõjaväeüksused, nii et oleks võimalik taastada Eesti, Läti ja Leedu riikide iseseisvused." Kirjas soovitati ka Reagan'ile, et viimane tõstataks tippkohtumisel poliit- ja usuliste vangide, vaba emigratsiooni ja Balti riikidesse saadetavate kinkepakkide kõrgete tollimaksude küsimused. Märgukirjas avaldati veel soovi, et president nõutaks Gorbatshovilt, et nõukogude võimud lõpetaksid eesti, läti ja leedu sõdurite saatmise Afganistani.

Valge Maja avalikkusega sidepidamise büroo asedirektor, noor leedu päritoluga Linas Kojelis seletas pärast neljapäevast kohtumist Vaba Euroopa korrespondendile, et mitmed delegatsiooni liikmed olid muuhulgas avaldanud

Reagan oli vastanud, et ta on teadlik, et ka Balti riikides olid pärast Teist maailmasõda olemas „contra'd", keda aga keegi läänest ei abistanud. „Ma olen kindel, et Ameerika aitab vabadusvõitlejaid nüüdsest peale," ütles Reagan Kojelis'e seletuse kohaselt.

Kojelis ütles veel, et balti rahvusgruppide juhid olid avaldanud muretunnet Tshernobõli tuumaõnnetuse puhul, seletades et samalaadsed tuumaelektrijaamad eksisteerivad ka Balti riikide territooriumil. Reagan oli avaldanud lootust, et tal on võimalik saavutada koostööd Gorbatshoviga selles küsimuses.

Balti Vabaduspäeva väljakuulutavas proklamatsioonis ütles president Reagan muuhulgas järgmist: „See on meie aja tragöödia, et paljud inimesed elavad jätkuvasti nõukogude impeeriumi brutaalse ning totalitaarse võimu all." Ta deklareeris, et Ühendriigid tahavad paljastada „rõhujate ebainimlikkust ning tõsta häält rõhutute kaitseks." President jätkas: „46 aastat heakskiitu Reagani administratsiooni välispoliitikale; eriti pingutustele abistada vastupanuliikumist Nikaraaguas, mida tuntakse ka „contra'de" nimetuse alla.

tagasi sissetungivad nõukogude sõjajõud, kokkumängus natside režiimiga, vallutasid ja okupeerisid Eesti, Läti ja Leedu vabariigid.

Kasutades politseiriigi taktikat jätkub see okupatsioon ja mahasurumine ikkagi veel. Nõukogude vägivallatsemiste hulka, nende rahvaste vastu kuuluvad massilised küüditamised kodumailt kontsentratsioonilaagritesse Siberisse ja mujale.

Samal ajal on venelaste masse väljajuurutatud nende kodudest ja neid ümberasustatud Balti riikidesse, püüdluses hävitada Balti rahvaste kultuurilist ja etnilist pärandit. Vastustades kõiki rahvusvahelise õiguse, õigluse ning humaansuse tunnustatud põhimõtteid on N. Liit jätkanud oma ülemvõimu Leedu, Läti ja Eesti üle. Ühendriigid ei ole kunagi tunnustanud nende vägivaldset inkorporeerimist N. Liitu. See on illegaalne, mittekaitstav ja ülekohtune," ütles president Reagan oma proklamatsioonis, mis kuulutas 14. juuni Balti Vabaduspäevaks.

Lahendatakse Aafrika finantsilisi vajadusi

ÜRO — Erivaated kuidas käsitleda Aafrika majanduslikke probleeme, pikendasid ÜRO viimast erisessiooni koosolekut, kus oli lahendada finantsilise abi kindlaks määramine, mida Aafrika vajab järgmiseks viieks aastaks. Kontinendil on suured võlad ja püüe kõrgemate stabiliseerunud hindade poole ja parematele turgudele ligi pääsemiseks.

Üle 300 hukkus laevaõnnetusel

DHAKA — 60 laipa leiti üles ja enam kui 300 inimest kardetakse olevat uppunud, kui kahe dekiga parvlaev Meghna jõel, Lõuna-Bengladeshis läks tormi ajal ümber. Umbes sada inimest laeval olnud 500-st ujusid kaldale.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

FREE ESTONIAN

PUBLISHER: Free Estonian Publishers Ltd. 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

TEGEVTOIMETAJA: Hannes Oja. TOIMETAJA: Olaf Kopvillem

TOIMETUSE KOLLEEGIUM: Karl Arro, Heino Jõe, Olev Träss

TELEFONID: toimetus 444-4823, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 444-4832 avatud esmaspäevast reedeni 9—3-ni

TELLIMISHINNAD Kanadas: ajalehe tariifiga aastas $57.—, poolaastas $32.— ja veerandaastas $17.—, kiripostiga lisandub postikulu — vastavalt $107.—, $57.—, $29.50.

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $77.—, poolaastas $42.— ja veerandaastas $22.—. I klassi posti ja lennuposti hinnad vastavalt — USA $111.—, $59.—, $31.—, mujal välismaal $136.—, $72.—, $38.—.

Aadressi muudatus $1.— — Üksiknumbri hind 70 c.

KUULUTUSTE HINNAD: üks toll ühel veerul: $5.00, esiküljel $6.—. **Kuulutusi võetakse vastu** nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 10-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 10-ni. **Väljaspool tööaega:** Leida Marley 223-0080

Väga pika küüditatute mälestusjumalateenistusest osavõtnud organisatsioonide esindajad lippudega valmis rongkäiguks. Ees eestlased Kanada ja Eesti lipuga.

Foto: Vaba Eestlane

Ottawa läheneb Moskvale

Kanada eestlaskond on oodanud juba aastaid pikisilmi Eesti Vabariigi aupeakonsuli diplomaatide nimekirja võtmist ja talle täieliku tunnustuse andmist. Tunnustuse andmist on lubatud mitmel puhul ja mitme valitsuse ajal, eriti enne föderaalse parlamendi valimisi, kuid pärast valimisi on need lubadused kiirelt unustatud ning konsuli staatus on jäänud muutmata. Enne viimaseid parlamendivalimisi, mis tõi konservatiivid suure enamusega Ottawas võimule, anti Balti riikide konsulitele täie tunnustuse andmiseks järjekordselt lubadusi, kuid ehkki konservatiivid on Ottawas valitsust juhtinud nüüd juba ligemale kaks aastat, on olukord jäänud endiseks.

Balti konsulite küsimus on taas Ottawas kõne all olnud ja nagu välisminister Joe Clarki lühikesest kommentaarist parlamendi komisjonis võib järeldada, on olukorda kaalutud kuid sellele ei ole kindlat vastust leitud. Kanada valitsuse kõhklev hoiak on kindlasti tingitud N. Liidu ägedast vastuseisust, kes nähtavasti on leppinud senise modus vivendi'ga, mis annab Eesti ja Läti Vabariikide aukonsulitele küll teatud aunimetuse kuid mitte täielikke õigusi. Niipea kui Kanada hakkaks seda olukorda muutma, oleks N. Liidu valitsuse poolt kohe oodata ägedat vastureaktsiooni ja seda Kanada ilmselt ei taha, eriti praeguses olukorras, kus Kanada ja N. Liidu vahel toimub silmatorkav ja tähelepanuväärne lähenemisprotsess, mida lähemalt valgustas ja kirjeldas Kanada uus saadik Moskvas Vernon Turner, kes andis hiljuti Toronto ajalehele „Globe and Mail'ile" jutuajamise Moskva ja Ottawa vahelistest suhetest ja nende arengust.

Kanada võttis teatavasti N. Liidu okupatsioonijõudude sissetungimisel Afganistani N. Liidu suhtes range ja tõrjuva hoiaku, kuid viimasel ajal ei ole sellest poliitikast enam palju järele jäänud ning Ottawa katsub pikkade ja kiirete sammudega N. Liidule läheneda — seda vaatamata Afganistanis jätkuvatele N. Liidu okupatsiooniarmee operatsioonidele, mis nõuavad tsivillelanikkonna hulgast tohutul arvul ohvreid.

Vernon Turneri jutuajamises kajastub eriti selgejooneliselt Kanada konservatiivide valitsuse lähenemine Moskvale. Saadik mainib, et N. Liit jääb praegusel kujul pikaks ajaks püsima ning Kanadal tuleb selle maaga koos elada ja koos töötada. Moskvasse asumisel anti uuele saadikule direktiivid, et ta ülesandeks ei ole mitte ainult N. Liidu ja Kanada vahel poliitilise dialoogi arendamine, vaid ka ida ja lääne vahel laiemas ulatuses koostöövõimaluste otsimine. Sellise poliitika viljelemine eeldab senisest tihedamate isiklike kontaktide loomist, kultuurilist suhtlemist ning kaubavahetuse elustamist.

Eriti huvitavad olid Vernon Turneri seisukohad N. Liidu ja Kanada vahelise koostöö loomisel Kanada põhjaalade väljaarendamisel. Saadik arvab, et mõlemal poolel on üksteisele midagi pakkuda. Sellel pinnal on koostöö esimesi sugemeid juba märgata, kuna Kanada indiaanlaste ja põhjaalade küsimuste minister David Crombie sooritas äsja erakordselt pika reisi N. Liidu põhjapiirkondades ning külastas asulaid ja kohti, mida ühegi lääne diplomaadi ega poliitiku silm nõukogude rezhiimi ajal pole näinud. Reisi ulatusest ja põhjalikkusest kõnelevad arvud mainivad, et Corbie ja tema delegatsiooni sõidu pikkust võib hinnata 25.000 kilomeetrile ning teekonnale oli reserveeritud üheksa päeva. Crombie arvates on suured eeldused Kanada ja N. Liidu põhjaaladel elavate inimeste vaheliseks koostööks, kuid tema kommentaaridest ei selgu kahjuks, kuidas seda koostööd oleks võimalik praktiliselt teostada partei range silma all eksisteerivate nõukogude inimeste ja demokraatlike printsiipide järgi elavate kanadalaste vahel.

Saadik Vernoni kommentaaridest ja minister Crombie pikkadest rännakutest Novosibirskis, Jakutskis, Magadanis, Sahalini saarel, Habarovskis ja paljudes teistes kaugetes piirkondades, jääb mulje, et N. Liidu ja Kanada vahel on loomisel ja arendamisel uus sõpruse periood, mis võib mõjutada ka Ottawa vahekordi Washingtoniga, kuna Reagani valitsus ei vaata hea pilguga Kanada-N. Liidu suurele sõprusele ja erilisele koostööle põhjaaladel, mis on geograafilisest vaatekohast lä.htudes Ühendriikide esimeseks kaitsejooneks võimaliku tulevase suurvõimude sõjalise kokkupõrke puhul. Näiliselt on siin tegemist Kanada traditsioonilise välispoliitilise hoiakuga, millé rakendas omaaegne välis- ja peaminister Lester Pearson, kes katsus mängida mõlemate suurvõimude vahel erapooletut tasakaalustavat tegurit, lootes sellega anda Kanada välispoliikale iseseisvama poliitika kallaku, lootes sellega pääseda ka oma tugeva lõunanaabri mõju alt.

Kahtlemata baseerub Kanada praegune välispoliitika N. Liidu suhtes enam-vähem üksikasjaliselt välja planeeritud alustele ning Moskvasse akrediteeritud saadik Vernon Turneri ülesandeks on seda poliitikat viljeleda. Kui palju selle poliitika rakendamisel Balti riikide konsulitele täisõiguste andmiseks võimalusi jääb — seda võib iga Kanada eestlane ise arvata.

K. A.

Berni inimõiguste konverentsil

ÜEKN esindas eestlaste huvisid rahvusvahelisel foorumil

Inimõigused ja Helsingi lõppakti inimkontaktide lubaduste täitmine põhjustasid Euroopa riikides suurt tähelepanu 14. aprilli nädalal. Kaks rahvusvahelist konverentsi algasid sel ajal Shveitsi pealinnas, Bernis. Ülemaailmne Eesti Kesknõukogu (ÜEKN) võttis ametlikult mõlemast osa.

15. aprillil algas Euroopa Julgeoleku ja Koostöö Konverentsi inimkontaktide eriteadlaste foorum, mis lõppes 26. mail. Konverentsi aluseks oli revideerida Helsingi kokkuleppe „kolmanda korvi" eesmärkide saavutamist ja kuidas tulevikus saaks neid paremini täita inimkontaktide hõlbustamiseks.

Algusega 14. aprillil korraldas sellele paralleelkonverentsi Washingtonis, D.C.'s asuv Andrei Sahharovi Institute ja Pariisis asuv Resistance International.

Peaeesmärk oli üle vaadata seni saavutatud tulemused Helsingi kokkuleppe alusel ja esitada ideesid, kuidas saaks Helsingi kokkuleppe aluseid paremini rakendada / ja kuidas mõjutada neid, kes seda ei tee.

Mõlemast konverentsist võttis osa Ülemaailmne Eesti Kesknõukogu kui Balti Maailma Nõukogu liige. ÜEKN'i esindas abiesimees Mäido Kari koos abikaasa Maria Pedak-Kariga.

Paralleelkonverents algas pressikonverentsiga, mis toimus peamiselt prantsuse keeles. Kohal oli üle saja ajakirjaniku, televisiooni ja raadio esindajat. Usutleti kümmet isikut, kellest tuntuimad on Ives Montand, Vladimir Bukovsky, James Baldwin ja Edward Lozansky. Helilindilt kuuldi Natan (Anatol) Shtsharansky tervitust.

Kohal oli USA suursaadik **Shveitsis Faith Ryan Whittlesey, kes lühidalt kogunejaid tervitas ning luges ette president Reagani kirjaliku tervituse.**

Pressikonverents kestis kaks tundi. Selle aja jooksul oli Maria Pedak-Karil võimalik kokku saada mitmete ajakirjanikega keda ta informeeris Kaisa Randpere ja Mart Nikluse olukorrast ning kellele ta jagas Bernis kirjutatud „Fact Sheete".

Samal õhtul toimus vastuvõtt USA saatkonnas kõikidele paralleelkonverentsist osavõtjaile ning paljudele ajakirjanikele. Suursaadik Whittlesey tänas kohalolijaid kui isikuid, kes marsivad inimõiguste kaitsjate eesrinnas, et „seni kuni teie teete oma tööd, nagu siin Bernis, ei saa ükski Helsingi kokkuleppele allakirjutanud riik inimõiguste küsimuses vaikida". Ta õhutas koosolijaid senisest suuremale ja rohkemale koordineeritud tööle kõikide huvides kel Nõukogude Liidus puuduvad minimaalsed inimõigused. Peale vastuvõttu oli korraldatud õhtusöök kitsamale ringile suursaadiku abi kodus. Peale Shveitsi traditsioonilist õhtusööki esines pikema sõnavõtuga Michael Novak, kes oli USA eriteadlaste delegatsiooni esimees Bernis. Tema filosoofiline kõne käsitles inimõigusi ja -kohustusi. Temale vastas koosolijate nimel Mäido Kari.

Paralleelkonverentsi teine päev kulges sõnavõttudega mitteriiklike organisatsioonide („non-governmental organisations") esindajate poolt. Enamus esitas Helsingi akti rikkumisi ja oli vähe neid, kes esitasid ideesid kuidas kokkuleppe sätteid paremini rakendada ja rakendamist mõjutada.

Mitmed esindajad tõstsid oma sõnavõttudes üles Balti riikide küsimuse, eriti tugevalt tegid seda saksa ja soome esindajad. Eestlaste nimel esines ÜEKN esindaja Mäido Kari.

Kolmandal päeval toimus kaks paneel-diskussiooni, millest ÜEKN esindajad ei saanud osa võtta, kuna nad külastasid ametlikke delegatsioone. Paralleelkonvrents võttis vastu resolutsiooni, mis soovitab rakendada sanktsioone — tehnilisi, ökonoomilisi ja poliitilisi — maade vastu, kes praktiliselt ei rakenda Helsingi kokkuleppe sätteid. Selle tekst jagati ametlikult konverentsi delegaatidele ja ajakirjanikele. Kõne all oli ka küsimus, kas soovitada Helsingi kokkuleppe tühistamist. Ainult üksikud pooldasid seda seisukohta.

Üldine hinnang paralleelkonverentsi kohta on hea, kuigi oli ka viperusi. Konverentsi esimese päeva kavas ei olnud osavõtjate nimekirjas mainitud baltlasi, ukrainlasi ja teisi ikestatud rahvaid, vaid ainult N. Liit.

See viga parandati teiseks ja kolmandaks päevaks, kus osavõtjate nimekirjas olid äratoodud ikestatud rahvaste nimekiri.

Konverentsi ajal sai loodud uusi kontakte peamiselt Euroopa mitmesuguste organisatsioonide esindajatega tuleviku töö koordineerimiseks. Oli ka harukordne võimalus koguda ja võrrelda teiste gruppide materjale inimõiguste alal. Saadi head eeskuju tulevikuks.

mk/mp-k

Tänavune teine „Baltic Bulletin"

Balti Vabadusliidu häälekandja tänavuses teises numbris on avaldatud Ambassador Herberts Okun'i kõne, Baltic Freedom Day 1986 üleskutse, president R. Reagani ja Kalifornia kuberneri George Deukmejiani tervitused V Inimõiguste Päevaks, „Human rights in the Baltic States", Herbert Stuart Okun'i jt. tervitused, pildikroonikat inimõiguste päevast, „Bishops of Lithuania Complain of Repression", Gus Yatroni memorandum, „Religious printing brings jail term", „New Consul appointed", uus BVL juhatus, „Latvian Athlete sets World record", „Baltic American support Nicaragua freedom fighters" ja mõned lühiteated.

anisatsioonide esin-
i lipuga.
oto: Vaba Eestlane

mil
iitmine põhjustasid
vahelist konverentsi
nõukogu (ÜEKN)

utsiooni, mis soovitab
anktsioone — tehnilisi,
i ja poliitilisi — maade
praktiliselt ei rakenda
kkuleppe sätteid. Selle
ametlikult konverentsi
e ja ajakirjanikele. Kõ-
a küsimus, kas soovita-
kokkuleppe tühistamist.
kud pooldasid seda sei-

innang paralleelkonve-
a on hea, kuigi oli ka
nverentsi esimese päe-
olnud osavõtjate nime-
itud baltlasi, ukrainlasi
tatud rahvaid, vaid ai-

parandati teiseks ja kol-
päevaks, kus osavõtjate
s olid äratoodud ikesta-
aste nimekiri.

ajal sai loodud uusi
eamiselt Euroopa mit-
organisatsioonide esin-
eviku töö koordineeri-
ka harukordne võima-
ja võrrelda teiste grup-
jale inimõiguste alal.
eeskuju tulevikuks.

mk/mp-k

ne teine
Bulletin"

badusliidu häälekandja
ises numbris on aval-
ssador Herberts Okun'i
Freedom Day 1986
resident R. Reagani ja
kuberneri George
i tervitused V Inimõi-
ks, „Human rights in
States", Herbert Stuart
rvitused, pildikroonikat
päevast, „Bishops of
Complain of Repres-
Yatroni memorandum,
printing brings jail
w Consul appointed",
natus, „Latvian Athlete
record", „Baltic Ameri-
t Nicaragua freedom
mõned lühiteated.

Pisikommentaar

Kui Ird vassis

Neil.päevil sattus mulle pihku tulipunaste kaante ja kuldkirjadega raamat „PER ASPERA ehk OLNUST JA TÄNASEST", mille autor on NSV Liidu rahvakunstnik ja sotsialistliku töö kangelane Kaarel Ird.

Lehitsen raamatut, leian sisukorra ja selle alt artikli, mis huvi pakub: „ÜKS REIS ROOTSI, TEINE SAKSA DV-sse JA ÜLDSE OLNUST".

Miks huvi? Aga sellepärast, et viibisime 1985. aasta maikuus Irdiga ühel ajal Stokholmis. Ühel VANEMUISE etendusel istusime tookord üsna lähestikku, lahutamas ehk meeter vahet.

Loen artikli läbi ja kaotan huvi kogu raamatu vastu. Pole kerge vana teatrimehe kohta sõnada: „Ird vassib . . ."

Tõestused?

Lk. 285: „. . . Päris vahetult meie saabumise eel olid Göteborgis olnud järjekordsed ülemaailmsed eestlaste kultuuripäeval, seekord küll mitte festivali, vaid ESTIVALI nime all . . ."

1983. aasta maikuus olid Göteborgis Rootsi eestlaste esimesed kultuuripäevad, mis kandsid ESTIVALI nime. Tänavusel mai kuul olid samad päevad Malmös — Lundis. Ülemaailmsele aule ei pretendeerinud ei esimesed ega ka teised. Ja kui neil päevadel ikkagi külalisi kogu vabast maailmast, siis on see rohkem eestlaste ühtekuuluvuse ja rahakoti kopsakuse küsimus.

„. . . Kui kunagi neid üritusi küllaltki üksmeelselt kasutati natsionalistliku Nõukogude-vastase propaganda platvormina, siis nüüd on kodumaaga otsesuhtlemise tulemusena verivaenulikud jõud üha vähemaks ja vaiksemaks jäänud . . ."

Olen olnud kolme ja poole aasta jooksul paljudel eestlaste suurüritustel, 1984. aastal ka Ülemaailmsel — Toronto ESTO-l. Mitte kunagi ja mitte kusagil pole ma märganud, et eestlased — olgu vanemast, olgu nooremast põlvest — poleks ühes küsimuses üksmeelel: häbiväärne okupatsioon peab lõppema, meie rahvuse õigused tuleb jalule seada.

„. . . Isegi festivali organiseerijad ise on jagunenud kahte leeri, millest üks sooviks taolisele ESTIVALile tulevikus kutsuda esinejaid ka Nõukogude kodumaalt . . ."

Göteborgi ESTIVALi organiseerijad KUTSUSID pidustustele ühe koori okupeeritud kodumaalt. Polnud see ei organiseerijate ega koduse koori süü, et koor Göteborgi ei jõudnud.

Lk. 287: „. . . etendused tõmbasid kokku suure publiku, kus võis näha mitmeid tuttavaid nägusid väliseestlaste ESTIVALIlt Göteborgis . . ."

Tõsi, VANEMUISE etenduste publiku moodustasid väliseestlased. Raudne eesriie ei saa eestlast võõrutada huvist koduse kultuuri vastu, seda enam, et suurt hulka selle ilminguist võib liigitada vastupanukultuuri valdkonda. Kuidas aga said Irdile tuttavaks ESTIVALI osavõtjate näod? Teda ju seal polnud? On see bluff või tunnustus nõukogude „välisfotograafide" healе tööle?

Edasi, VANEMUISE külaskäiku Rootsi ei võtnud ei teatrikülastajad-eestlased ega ka rootsi kriitika kunagi nõukogude teatri külaskäiguna. Kõneldi ikka ja vaid EESTI TEATRI külaskäigust.

Lk. 288: „. . . Saal on täis . . ." poeb Kaarel Ird siin Jaan Toominga laia selja taha. Saal polnud täis sellel „Jegor Bulõtshovi . . ." etendusel, millest Ird kirjutab. Kui ise ei mäleta, siis tasuks küsida neilt ülejäänud 45-lt VANEMUISE inimeselt, kes Stokholmi olid pääsenud.

Maestro, kas poleks targem olnudes, kus tõtt ei tohi kõnelda, ausalt vaikida? PER ASPERA on olnud N. Liidus ja okupatsioonis tõesti, aga AD ASTRA ei vii valetamine kedagi.

Aarne Vahtra

Endine ENSV Kultuuriministeeriumi teatrite valitsuse juhataja

Lembitu noolepoisid Järve talus. Kui tervituslaul oli lauldud, siis ronisid poisid talu traktorile pildistamiseks. Taga noolepoisid Robert Arro, Peeter Musta, Erik Lepik, Jaan Silmberg, Reimar Ratnik, Paul Sehr, Erik Reppo, Randar Puust, Gilli Palias ja Eddie Kallikorm. Ees noolepoiste juhid Riina Kindlam ja Enno Agur väikese poja Erikuga ning talu pererahvas Koidula ja Aadu Järve. Foto: Jämesäär

Noolepoisid õppisid „agronoomiat"

Külaskäigul Tottenhami Järve tallu

Laupäeval, 14. juunil toimus Lembitu Maleva noolepoiste hunduparviku väljasõit Tottenhami Järve tallu. Väljasõidust võttis osa kümme poissi ja kolm juhti. Urituse sihiks oli linnapoistele praktiliselt selgitada, kust meie leib, piim ja liha tulevad ning kui palju nende tootmisega on vastutusrikast ja rasket tööd. Tottenhamis veedeti terve päev.

Noolepoiste matk algas hommikul kell 9 Peetri kiriku juurest. Matkasihiks oli Järve talu Tottenhamis, mida peab ühe hundujuhi — Enno Aguri onu Aadu Järve. Talu rajas aastakümnete eest Aadu isa Juhan Järve ja möödunud aasta 31. mai keeristormis sai talu raskesti kannatada. Elumaja ja garaazh on taastatud, laut ja küün on aga veel varemetes.

Pärast tervituslaulu pererahvale tegi poisid matka talu metsa, kus voolab forelli-oja ja tõid sealt peotäie vorsti praadimise vardaid. Vahepeal tehti tutvust talu viie härjavärsiga. Piimakarja lauda hävinemise tõttu ei saa pidada.

Sellele järgnes lühike õppus — kuidas nimetatakse eesti keeles lehma beebit, lehma teismelist, lehma isa ning mis vahe on pullil ja härjal.

Poisid polnud neid sõnu varem kuulnud, sest TV-s, koolis ja ka kodus niisuguseid asju ei õpetata. Õige eesti mees peab aga teadma, mis see tähendab kui talle öeldakse, et ta on üks vana vasikas.

Pärast suplust talu basseinis toimus vorsti praadimine aeda tehtud tulel ja siis mindi traktori järelvankril istudes ümbruskonna matkale. Käidi sees onu Tõnu Järve lossis, mille ta on ehitanud kilomeetri kaugusele vanast kodutalust. Loss on võimas raudkivist ehitus kahe torniga, millest ühes lehvib Eesti, teises Kanada lipp. „Lossihärra" Tõnu on lossi pannud müügile, kuna tema amet on maju ehitada ja siis ära müüa. Nüüd saab keegi omale ehtsa lossi, mille ukse kohal on Eesti vapp.

Kõige põnevam oli pikk ringkäik ühes naabruse piima-karja-farmis, kus sai kõiki neid loomi näha, katsuda ja toita, kellest enne juttu oli. Farmis oli umbes sada looma — kõik musta-valge kirjut friisi tõugu.

Väga huvitav oli lüpsmise süsteem, millega piim lehma nisast läheb otse piimatalitusse ilma, et inimene seda saaks puutuda.

Väga põnev oli ka automaatne sõnniku koristamise transport-lint ja see väike elektriline vigur, mis sunnib lehma oma kooki ja vett laskma täpselt selleks määratud kraavi. Farmist tagasi jõudes tehti jälle väike suplus, sest ilm oli linnameeste jaoks liiga palav. Järgnes uus jutt talu-asjandusest, mida omalt poolt täiendas peremees Aadu. Poistele sai päris selgeks, et kui põllumehed oma tööst loobuvad, siis tuleb linnas inimestel söömata olla. Põllumees oma raske ja musta tööga on meie elu kõige tähtsam abiline.

Lahkumisel anti pererahvale üle väike nahast meene, millele kõik poisid kirjutasid oma nimed. Pererahvas ütles viisakalt, et külalised meeldisid neile ja võivad teine kordki tagasi tulla. Muidugi

— mõlemad on skaudipere liikmed: perenaine Koidula oli omal ajal ise hundujuht ja peremees Aadu on põline vanaskaut.

Peetri kiriku juurde tagasi jõuti kella 6-ks õhtupoolikul. Poistega olid kaasas juhid Enno Agur, Riina Kindlam ja Heino Jõe. Transpordi ja toitlustamisega abistasid Anne Agur ja tema väike poeg Eerik.

Jõekäärul
MÜÜA
korralik suvila. Nõuetele vastav septic tank, soevesi, puurkaev.
Tel. 488-8533

Linda A. Naelapää-Kuisk psühholoogia doktoriks

16. mail 1986 promoveerus Washington Universitys, St. Louis, MO psühholoogia doktoriks (Ph. D.) Linda Ann Naelapää-Kuisk.

Värske doktor sündis Surinamis, Lõuna-Ameerikas. Sai alghariduse Palatine'is, IL., kus kuulus ka Woodstocki Eesti Täienduskooli õpilaskonda. Ta vanemate Mehhikosse asumisega jätkus keskhariduse saamine Mexico City American Highschoolis, mille lõpetamise järel siirdus St. Olaf College'isse, Nothfield, MN. Viimase lõpetas ta a. 1975 psühholoogias magna cum laude B.A. kraadiga, olles valitud Psi Chi National Honor Societysse ja Phi Beta Kappasse. St. Olafis kuulus ta sealse eestlasest õppejõu prof. dr. Olaf Millerti õpilaskonda.

1979. a. sai ta Washington University stipendiumi ja jätkas seal õpinguid ning uurimistööd kliinilises psühholoogias kuni doktorikraadi saavutamiseni. Samal ajal töötas ta psühholoogina Cardinal Glennon Childrens Hospitalis, St. Louis'is.

Tema abikaasa mag. Ilmar Kuisk on teaduslikul uurimistööl biokeemias ja taotleb doktorikraadi Baylor Universitys.

Jälgige
eesti
organisatsioonide
tegevust
VABA EESTLASES!

Lembitu lelled Kotkajärve talgutel

Väljakud ja hooned pandi suvekorda

Nädalalõpul 7./8. juunil toimusid Lembitu lellede vanaskautide pere kevadised talgud Kotkajärve laagrikorda seadmiseks. „Päästetööd" nõudis hundulaagri pesumaja, mis hakkas järve libisema. Köögi taha ehitati väike eriruum pesumasinate jaoks. Talvekahjustusi likvideeriti Kotkajärve väravas ja laagriväljakutel. Noortelaagrid, mis algavad 5. juulil, leiavad eest korrastatud Kotkajärve. Talguvägi oli 16 meest ja üks naine.

Lembitu lelled käivad Kotkajärvel talgutel iga aasta kaks korda. Kevadtalgutel seatakse laagriala kasutamiseks korda, sügistalgutel pannakse kõik talvekorda. Olulisem selle juures on vee süsteem. Vesi pumbatakse Kotkajärvest, klorineeritakse automaatselt veetorni paagis ja voolab sealt loomuliku survega laiali hoonetesse ning pesumajadesse. Veesüsteem tahab igal kevadel kontrollimist ja käiku laskmist, sügisel tulevad paagid ja pumbad tühjendada. Kotkajärve „veepealik" on Endel Leis, kes talgutel tegi selle asja klaariks.

Hundude pesumaja ehitati paraja kiiruga mäe-kallakule. Nüüd hakkas pesumaja tasa-pisi „sõitma" järve poole. Hoone tõsteti üles ja ehitati uued tsementpostid, nii et libisemise ohtu ei tohiks enam olla.

„Poola poest" (see on annetuste hüüdnimi!) saadi Kotkajärvele automaat-pesumaja pesumasin ja kuivataja, mille paigutamiseks kuskil ruumi ei olnud.

Masinate jaoks ehitati väike eriruum köögi taha, kuhu tuleb veel sisse tuua elektrivool ja veetorud.

Raske lumi murdis maha Kotkajärve väravasildid. Ehitus pandi uuesti püsti ja on loodetavasti nüüd talvekindel. Nimesildid said uue teksti ja lakikorra.

Lembitu küla juures tehti puhastusraiet ja küla ümbrus hakkab võtma pargi ilmet. Küla hooned värviti üle. Lellede klubiruumi sauna peal seati sisse õhujahutus, mis suvel sauna tehes on hädavajalik.

Põhjalik ülevaatus tehti köögis, mis on üldhoonetest Lembitu hoole all. Samuti korrastati Rajaleidjate lipkonna „Rajatare" ja hellakeste ning hundude laagriväljakud.

16 mehe kahe-päevast talgutööd võib arvestada umbes 250 mehetunniks — see tähendab, et üks mees oleks pidanud kibedasti vehkima viis nädalat.

Talgu pereemaks oli Hilja Jukkum, kes mehi toitis „nagu oma lapsi". Talgupealikud olid Asko Kütti ja Harold Kivi.

VALVEARST NÄDALALÕPUL

28., 29. ja 30. juunil ja 1. juulil
dr. J. Marley, tel. 921-7777

5. ja 6. juulil
dr. H. Tari, tel. 224-0402 (uus telefoni nr.)

12. ja 13. juulil
dr. M. Leesment, tel. 481-6834

19. ja 20. juulil
dr. A. Rebane, tel. 461-6383

N. Liidu eestlasest ajakirjanik hüppas ära?

HELSINGI — Soome politsei on otsimas Helsingis asunud N. Liidu teadeteagentuuri Tassi korrespondenti, keda usutakse koos perekonnaga olevat ära hüpanud rohkem kui nädal tagasi. 39-aastane Raivo Ojasaar, tõenäoliselt nime järgi otsustades eestlane, on olnud Helsingis enam kui 5 aastat, kadus koos abikaasa, 14 a. poja ja 2-aastase tütrega oma autoga 17./18. mai nädalalõpul. Pärast seda pole neist midagi kuulda olnud.

Itaalia president Torontos

Itaalia president Fransesco Cossoga külastas Torontot, olles teel Vancouverisse EXPO'le. Torontos võeti teda siinse 500.000-lise itaallase poolt otse rahvuslike meeleavaldustega vastu. Sündmuse puhul andis Kanada valitsus 12. juuni õhtul Sheraton hotellis nn. riikliku õhtusöögi põhjusel, et Toronto on suurim itaallaste keskus Kanadas. Õhtusöögil kõneles peaminister Brian Mulroney ja Itaalia president Ossiga. Suurel vastuvõtul viibisid kutsutud külalistena prof. Olev Träss ja Kanada Mitmekultuurilise Nõukogu liige Ruho Paluoja abikaasadega.

Peaminister Brian Mulroney ütles Itaalia presidendile tere tulemast Torontosse, millise linna kultuuriline ja majanduslik tegevus on seotud meie riigi suurima itaalia ühiskonnaga, kus on pool miljonit itaallast. Kui nad tulid siia maale uusi võimalusi otsima, nad ei öelnud lahti oma pärandist ega emamaast, vaid on mõlemaga rikastanud Kanada elu.

Peaminister andis pikema ülevaate itaalia panusest lääne tsivilisatsioonile, tsiteerides Cicerot ja Roosa seadust. Vaadeldes tänapäeva ta märkis,

et Itaalial ja Kanadal on palju —ühist, nad ühinesid mõlemad tänavu maailma tööstus-demokraatlike riikidega Tokios,

millega nad said mõlemad maailmajõududeks kaubanduses.

Presidendile anti samal päeval York ülikoolis audoktori tiitel ja päev hiljem ta pidas kõne „Brian Mulroney oma alma materis, Laval'i ülikoolis". Peaminister lõpetas oma kõne toostiga Itaalia vabariigi presidendile, humanistile ja suurele Kanada sõbrale president Fransesco Cossiga'le.

Itaalia president tänas Kanadat selle lahke vastuvõtu eest, töövõimaluste ja mitmekultuurilises keskkonnas elamise eest.

mis on inspireerinud itaallasi elama ja andma oma kultuurilist panust teiste kultuuride kõrvale.

President käsitles mitmeid Euroopa ja maailmpoliitilisi sündmusi ning probleeme ning lootis, et kasutatakse uusi võimalusi majanduslike suhete tugevdamiseks, kuna olevat tulnud aeg tõeliseks muudatuseks, mis on väärt kahe riigi vahel, kes oma potensiaali tõttu võeti liikmeks Tokios peetud konverentsil, kus neile anti täielik roll selles eksklusiivses tehnilises grupis.

Läti presidendi tragöödia

Läti presidendi viimane üleskutse 1941. a. juunis

Kas Karlis Ulmanise üleskutse rahvale oli kirjutatud vabatahtlikult, kui maa veel vaba oli või juba okupantide surve all? küsivad lätlased.

Vanemal ja keskmisel generatsioonil on väga hästi meeles president Karlis Ulmanise üleskutse läti rahvale, mida ta ütles 17. juunil 1940. aastal, siis kui Riiga olid juba sisse veerenud tankid, mille roomikute õudne lärm teatas Lätimaa elanikkudele Läti Vabariigi loojangut. Riia populaarsema ajalehe esimesel leheküljel oli sõnum: „Ma jään omale kohale ja ka teie jääge oma kohtadele."

Nii olevat eelmisel õhtul president rahvale ütelnud. On rohkem kui võimalik ja usutav, et president on seda väljendanud okupantide surve all, sest Riias viibis juba ammu enne okupatsiooni Lätimaa vabaduse röövimise lavastaja Andrejs Vishinskis. Koos teadaandega, et Lätimaa on okupeeritud kirjutati ajalehes, et punaarmee olevat lahkesti ja sõbralikult vastu võetud, aga mitte üks sõna, mis president ütles omale rahvale, millele peame vaatama nagu testamendile: „olla ikka ja alati truu Lätimaale tegudega ja ka vaimuga."

On läinud jub 46 aastat, kui ajaleht „Jaunakas Zinas" (Uudised) avaldas rahvale järgmise üleskutse:

„Eile õhtul kell 22.15 riigi president ütles järgmist:

„Kodanikud! Viimase 24 tunni jooksul on juhtunud väga palju, mis on pannud rahva meeled lainetamas, mispärast ma mõtlen, et minu kohustus on, nagu ma alati tähtsamatel juhtumistel seda olen teinud, teile ütelda, mis valitsus sellel momendil mõtleb ja teeb. Täna vara hommikul üle meie maa piiride astus N. Liidu sõjavägi. Seda sündmust pooldab meie valitsus, mis ütleb selgesti kui sõbralikus vahekorras on Lätimaa ja Nõukogude Liidu valitsused. Sellepärast ma sooviksin, et ka meie elanikud oleksid sõbralikud sissetulnud vägedele. Peate teadma, et sõjaväe edasi liikumisele ei tohi teha takistusi ja, kui teil on võimalik, suruge alla ülearune uudishimu sündmuste kohta.

Karlis Ulmanis

Täna hommikul teie kuulete uudist, et endine valitsus on nagu üks mees taganenud edasisest tööst ja et ma käskisin ministritel igalühel jääda oma kohale ja täita oma kohustusi kuni uue valitsuse moodustamiseni. Kõige tähtsam praegusel momendil on koostöö ja täita neid ülesandeid, mis meile kõigile on püha — töötada Lätimaa ja läti rahva heaks.

On arusaadav, et praegused sündmused toovad kaasa ärritusi ja segadusi meie senises rahulikus elu rütmis, kuid need on ajutised sündmused ja juba paari päev pärast näeme, et oleme kõigist üle saanud. Praegusel momendil ma teen üleskutse — näitame tegudes meie rahva vaimset jõudu. Siis, ma olen veendunud, et kõik, mis juhtub praegu ja tulevikus teeb meie riigile ja rahvale ainult head. Hingejõud on see, mis näitab, mida meile on toonud meie õitseajad. Näitame, et vahekord Lätimaa ja Nõukogude Liiduga toob meile kõigile ainult head.

See on meie kõige tähtsam ülesanne, mille varju jäävad kõik teised igapäevased sündmused, sellele meie peame ohverdama oma tahte, jõu ja kõik muud puudused.

Aga — see moment nõuab ka palju teisi praktilisi muudatusi ja korraldamisi. Juba valitsuse koosoleku vaheajal rääkisin ja sai arutatud mitut praktilist sammu. Olen veendunud, et teie saate uute käskude tähtsusest aru, mis on juba välja antud ja mis tulevikus veel oodata on, need saavat olema karmid ja sajaprotsendiliselt läbi viidud. Täitke neid käske oma praema südametunnistusega, sest kõik, mis tuleb on meie tuleviku heaks tehtud.

Kohustusetunne ja iseenese ohverdamine olgu teile kõigile sihiks.

Minu süda tuksub teile ja mul on tunne, et minu südame hääl on leidnud teie südametes vastukaja.

Ma jään oma kohale ja ka teie kõik jääge oma kohtadele."

Võibolla Karlis Ulmanis elas oma kõne ajal üle suurima tragöödia, sest juba järgmistel päevadel Lätimaa okupandid sundisid presidenti välja kuulutama „Valdibas vestnes'is" (Valitsuse Teataja) tema oma tööga loodud organisatsioonide likvideerimise ja tema jõuga ehitatud Lätimaa hävitamise. Seda sundisid tegema ida inkvisaatorid, käskides põlemasüüdata tema jõuga ehitatud ehituse.

Juba 34 päeva pärast, s.o. 22. juulil ütles Karlis Ulmanis jäädavalt jumalaga lossi komandörile kol.ltn. O. Neimanile ja vaevalt tund hiljem Moskva rong viis teda idasse.

Lätimaal algas pikk ja õudne öö.

Ajalehest Latvia-Amerika

Noortejuhtide globaalsed õppepäevad

Koht: Annabergi loss Bad Godesbergis Lääne-Saksamaal

Eesti skautlikul noorusel on tugevad maadevahelised sidemed ja koostöö. Esimene maailmalaager toimus juba 1962 Kanadas Kotkajärvel, kus peeti ka viimane, arvult seitsmes — Eesti Lipu maailmalaager 1984. Igal niisugusel kogunemisel on toimunud juhtide konverentsid ja nõupidamised. Tänavu toimuvad esmakordselt eesti gaidi- ja skaudiliikumise ajaloo kestel ülemaailmsed juhtide õppepäevad. Need on ühenduses Heidelbergis, Lääne-Saksamaal peetava Saksamaa eestlaste laulupeoga. Õppepäevade juhtmõtteks on — EDASI EESTI SKAUTLUS — ja nendega tähistatakse Eesti gaidluse ja skautluse 40 aastat paguluses.

Annabergi õppepäevad toimuvad kohe pärast Heidelbergi laulupidu lõppu ja kestavad sisutiheda kavaga viis päeva — 27. kuni 31. juulini. Õppepäavadel on referaate, arutlusi ja koosviibimisi. Eesti Gaidide ja Skautide Liitude Keskbüroodi on õppepäevade organiseerijad, kohapealse teostamise eest hoolitseb Saksa Eesti Skautlike Noorte Malev. Õppepäevadele on registreeritud 31 osavõtjat, neist 12 Saksamaalt, 10 Rootsist, 4 Ühendriikidest, 4 Kanadast ja üks Austraaliast.

Õppepäevade korraldamine otsustati juba juhtide nõupidamisel Eesti Lipu maailmalaagris. Tegelikule organiseerimisele asudes jäi selle pearõhk gaidide poolele

ja asja hingeks on praegune eesti peagaid Hilja Kuutma Kanadas, kes kõik ülemaailmsed sammud on astunud kirjavahetusega kolme mandri vahel.

On imetlusväärne, et asi on arenenud nii sujuvalt, kuna postikorraldus kogu maailmas logiseb.

Õppepäevade lektoriteks on skm Ants Luik Saksamaalt, gdr-id Virge Hint ja Susanna Tomson, skm-id Kutt Ilves ja Juhan Kokla ning kultuuritegelane Mai Raud Rootsist, ngdr Vaike Lugus Ühendriikidest ja gdr. Hilja Kuutma ning skm Heino Jõe Kanadast. Kaks nendest ei saa isiklikult õppepäevadel esineda. Vaike Luguse ja Heino Jõe referaadid tulevad helilindilt. Saksamaal lahendavad kõiki kohapealseid organiseerimis-ülesandeid skm-id Martin Lokk ja Ülo Semmel.

Heidelbergist saab Annabergi sõita ühistranspordiga. Majutus ja toitlustamine, samuti kõik koosolekud toimuvad Annabergi lossis, mis on spetsialiseerunud turistide ja konverentside vastuvõtuks. Õppepäevade osavõtumaks on DM 350.—.

Tänuavaldus

1985. a. novembris suikus igaviku teedele eestlaste ühiskonnas hästi tuntud heldekäeline annetaja dr.vet. Evald Sõerd. Tema ja tema abikaasa Eili ühisel tahteavaldusel loodi Eesti Sihtkapital Kanadas juurde nendenimeline permanentne mälestusfond eestluse viljelemise edustamiseks.

Eesti Sihtkapital Kanadas avaldab siirast tänu pr. Eili Sõerdile mälestusfondi esimese sissemaksu sooritamise eest.

Eesti Sihtkapital Kanadas

Leerinoored New Yorgis

New Yorgi Lexingtoni Ave. kirikus õnnistas praost Rudolf Kiviranna leerinoored Tiina Ly Salmre, Ivo Salmre, Elvi Laine Vaitkus ja Einar Tamm.

„VABA EESTLANE"
on vabade eestlaste häälekandja.

Läti presidendile Karlis Ulmanisele püstitatud monument ühel kanada kalmistul.

Lääne-Aafrika reisip

Viljandist Mali

Bamako, 19. veebruar 1986

Ei ole raske kujutleda mõni aa
ta tagasi Eestist Aafrika kontse
direisil käinud „Radari" nimeli
ansambli liikmete üllatust, k
neile üks Mali rahvariietes nai
puhtas eesti keeles: „Tere jõudu
ütles. Raadioajakirjanik Ivar Tri
kel ongi sellest ootamatust kohtun
sest põgusalt kirjutanud oma rei
raamatus „Aafrikat avastamas"

Meile ei olnud mingiks uudisek
et Mali pealinna ja tõenäoliselt k
gu selle suure maa ainsa eestlas
na elab Bamakos Eva Diallo-L
nemäe. Ta käis 1984. a. suv
Ameerika mandril, külastas Toro
tos ESTO-t, kaasas tõmmunahk
Koit, noorim ta kolmest pojast
astus Washingtonis korraks
„Ameerika Häälde" sisse. Tooko
ei olnud mahti pikemaks vest
seks, kuid lubasin kontakti võ
kui reisitee Lääne-Aafrikasse jõu
ja nüüd ongi see saabunud.

Kohtasime Evat siin tegelik
juba paar-kolm päeva tagasi, pe
selt pärast seda kui olime end
telli sisse registreerinud. Kirja k
du meie saabumisest teadlikuna
ta meid oodanud, eeskätt võima
se tõttu nii kaua aja tagant jä
kord eesti keelt rääkida. Meie p
vakava oli tihe ja viis meid teist
se kohtadesse ja alles nüüd, o
Malis viibimise lõpupäeval, saa
mahti pikemaks mõtete vaheta
seks.

Kuuleme ühest väga erakorr
sest ja huvitavast elukäigust,
eesti naise lausa hämmastav
kohanemisvõimest, visadusest
sihikindlusest. Eva Lainemäe s
dis 1940. a. Viljandis, ta isa jäi
japäevil kadunuks ja ema suri
Eva oli 15-aastane. Vaeslaps
elas ta Rakveres, lõpetas seal ke
kooli ja töötas hiljem koristaj
ning noorema tehnikuna. Kas
des võimalust õppimiseks Mos
kõrgemas kunstikoolis, kohtas
seal sillaehitusinseneriks õpp
Mali noormeest Bakariy Eli D
lot. Nad abiellusid 1967. a., el
neli aastat Pariisis, kus m
omandas inseneriteaduse alal
torikraadi ja Eval enesel jäi s
taotlus sotsioloogia alal poo
Järgnes elu Malis, kus abika

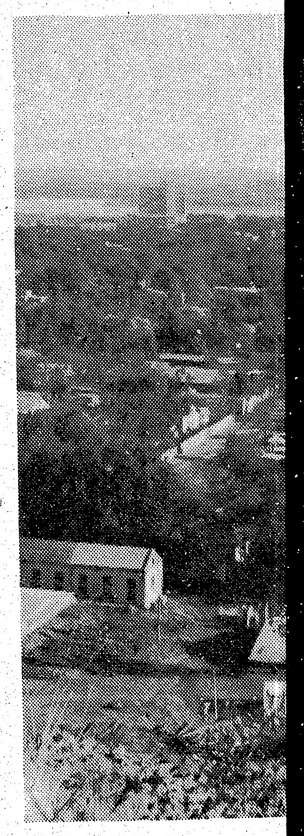

Vaade Mali pealinnale
kaldal paistab ainsa kõ

Lääne-Aafrika reisipäevik (8)

Viljandist Malisse - üks omapärane inimsaatus

Bamako, 19. veebruar 1986

Ei ole raske kujutleda mõni aasta tagasi Eestist Aafrika kontserdireisil käinud „Radari" nimelise ansambli liikmete üllatust, kui neile üks Mali rahvariietes naine puhtas eesti keeles: „Tere jõudu", ütles. Raadioajakirjanik Ivar Trikkel ongi sellest ootamatust kohtumisest põgusalt kirjutanud oma reisiraamatus „Aafrikat avastamas".

Meile ei olnud mingiks uudiseks, et Mali pealinna ja tõenäoliselt kogu selle suure maa ainsa eestlasena elab Bamakos Eva Diallo-Lainemäe. Ta käis 1984. a. suvel Ameerika mandril, külastas Torontos ESTO-t, kaasas tõmmunahkne Koit, noorim ta kolmest pojast ja astus Washingtonis korraks ka „Ameerika Häälde" sisse. Tookord ei olnud mahti pikemaks vestluseks, kuid lubasin kontakti võtta kui reisitee Lääne-Aafrikasse jõuab ja nüüd ongi see saabunud.

Kohtasime Evat siin tegelikult juba paar-kolm päeva tagasi, peatselt pärast seda kui olime end hotelli sisse registreerinud. Kirja kaudu meie saabumisest teadlikuna oli ta meid oodanud, eeskätt võimaluse tõttu nii kaua aja tagant jälle kord eesti keelt rääkida. Meie päevakava oli tihe ja viis meid teistesse kohtadesse ja alles nüüd, oma Malis viibimise lõpupäeval, saame mahti pikemaks mõtete vahetamiseks.

Kuuleme ühest väga erakorralisest ja huvitavast elukäigust, ühe eesti naise lausa hämmastavast kohanemisvõimest, visadusest ja sihikindlusest. Eva Lainemäe sündis 1940. a. Viljandis, ta isa jäi sõjapäevil kadunuks ja ema suri kui Eva oli 15-aastane. Vaeslapsena elas ta Rakveres, lõpetas seal keskkooli ja töötas hiljem koristajana ning noorema tehnikuna. Kasutades võimalust õppimiseks Moskva kõrgemas kunstikoolis, kohtas Eva seal sillaehitusinseneriks õppivat Mali noormeest Bakariy Eli Diallot. Nad abiellusid 1967. a., elasid neli aastat Pariisis, kus mees omandas inseneriteaduse alal doktorikraadi ja Eval enesel jäi sama taotlus sotsioloogia alal pooleli. Järgnes elu Malis, kus abikaasa töötas juhtival kohal Avalike Tööde Ministeeriumi uurimisbüroos. Mees aga haigestus vähktõppe, toimetati Prantsusmaale ravile ja suri seal 1975. a. kolmekümne viie aastasena. Sellest ajast peale on Eva üksinda kasvatanud oma kolme poega, kellest noorim, 14-aastane Koit kavatseb õppida bioloogiat, 17-aastane Eli unistab ajakirjaniku karjäärist Ameerikas või kuskil Euroopas ja vanim, pikakasvuline 19-aastane Demba tahab saada isa eeskujul inseneriks. Eva Diallo leibkonda kuulub ka kaheksakümnendates eluaastates ämm.

Kohaliku standardi kohaselt on Eva kahtlemata hästi edasi jõudnud. Ta sõidab meile hotelli vastu oma uues Peugeot autos ja viib meid linnast pisut välja nägusasse, ujumisbasseiniga restorani, kus kelnerid teda hästi tunnevad ja respektiga kohtlevad. Eva Diallol on tutvusi Mali haritlaskonnas, teda on ammu aktsepteeritud oma inimesena. Hiljem võõrustab ta meid oma korteris, mis asub müüriga ümbritsetud pargis põliste puude all koloniaalajastul prantsuse riigiteenijaile ehitatud elamute kompleksis. Õues õitsevad jasmiinid ja kaks poegadest mängivad kuumusest hoolimata aias lauatennist. Eval on ka kaks teenijat, nende pidamine on Malis odav. Üks toimib aedniku ja majavalvurina ning noor tüdruk, on tulnud ühest suguharukülast abiks majapidamistöödele. Ta töötab selleks, et teenida raha riigimaksu tasumiseks kodukülas. Muuks seal raha tarvis ei lähe, kuna kehtib vahetuskaubanduse süsteem, jutustatakse meile. Elutoas on palju raamatuid prantsuse- ja ka eestikeelseid ja perenaine ütleb, et soovi korral võiks ta kolida ka oma majasse, mis on valmimas Niigeri jõe teisel kaldal. Nii et kõigi tunnuste kohaselt on ta majanduslikult korralikul järjel.

See on aga ainult mündi üks külg.

Sellise elatistaseme säilitamiseks tuleb teenida USA rahasse arvestatult vähemalt 600 dollarit kuus ja see ei ole võimalik teisiti kui mitmel teenistuskohal töötamisega. Nii ongi Eva hommikust pärastlõunani ametis kodu lähedal Riiklikus Tehnoloogiakeskuses, kus ta teadurina uurib ja aretab uut ehitusmaterjali odavahinnaliste elamute püstitamiseks. Õhtupoolikuti õpetab ta aga kohalikus keskkoolis ja ühes prantsuse õppeasutuses puidutehnoloogiat, joonistamist ning kunstiajalugu. Selline hõivatus ei ole muidugi kerge, kuid Eva Diallol on energiat jätkunud. Selles suhtes ta ei nurise.

Me aga avaldame arvamust, et kõike kokku võttes ei ole Mali siiski eestlasele õige koht elamiseks ja Eva kaldub sellega nõustuma. Kõigepealt juba looduslikud tingimused. Kuumus, mis tõusvat 60 kraadi Celsiuse järele ja alaline tolm, mille eest ei leia kuskilt kaitset. Lisaks üldine ebastabiilsus. Miski ei arene, elukulg ei vii kuskile välja. Viimase nelja aasta jooksul on valitsus maksnud isegi palka ebakorrapäraselt. Ja muidugi puudus eestlastest, vastupandamatu soov kõnelda mõnikord eesti keelt. Mõnda aega töötas Bamakos matemaatikaõpetajana Enno Pais Tallinnast abikaasa ja tütrega. Tema Eestisse tagasi minemise järele enam eesti keele rääkimise võimalusi ei olnud.

„Te ei oska arvata mu liigutust Toronto Eesti Päevadel", meenutab Eva Diallo. „Järsku nii palju eesti rahvast koos ja sini-must-valged lipud, mida ma polnud varem üldse näinud. Ma ei suutnud pisaraid tagasi hoida. Ja Koit . . . ka temal olid silmad märjad. See kõik andis nagu uut jõudu."

Kas ei teki mõnikord igatsust ka Viljandi järele?

„Mitte olukorras, mis seal praegu valitseb", ütleb Eva. „Aga soov elada eesti ühiskonnas, sellest ei saa kunagi lahti."

Me istume teetasside juures ja Eva paneb mängima plaadi, millel meeskoor laulab Ernesaksa laulu merest ning silmapiirist.

„Venelased on eesti rahvale mere ja silmapiiri sulgenud. Selles seisab meie traagika", ütleb ta nukralt.

Eva märgib, et ta asuks meeleldi elama Ühendriikidesse, Kanadasse või mõnele teisele maale, kus on suurem eestlaste ühiskond. Ta valdab prantsuse ja inglise keelt, ning lepiks tagasihoidliku sissetulekuga, kui vaid saaks sissesõiduviisa. Ta tahaks töötada eestluse huvides ja me mõtleme, et võibolla saaks teda rakendada mingi Välis-Eesti organisatsioon-ettevõte, kus tööjõu valik hakkab pidevalt piiratumaks jääma. Võibolla avaneb kuskil selline uks?

Kuuleme, et baltimaalastest elab Bamakos veel üks leedulanna, kes on abielus Mali Kirjanikeliidu endise esimehe Diawara Gaoussouga. Mees kirjutab bambaraa keeles ja on sellesse keelde tõlkinud muu hulgas ka eesti tänapäeva luulet. Ka nemad tuvusid Moskvas, kus mees õppis aastatel, millal Mali tookordne valitsus kaldus marksistlikule rajale. Nende tütar käib nüüd Lääne Saksamaal välisleedulaste koolis. Mõnikord kohtuvad need kaks ühise saatusesuunatusega naist ja kõnelevad oma kaugetest kodumaadest. Näiteks jõulupühade ajal, millal Eva Diallo püüab koguni valmistada eestipäraseid jõulutoite, kuigi kõiki aineid ei ole saadaval ja süüdatakse küünlad tehisainest kuusel. Mali ainus okaspuu — filao — kasvab ilutaimena Eva Diallo aias ja seda ei raatsi ta jõulupuuks ohverdada.

(Järgneb)

Ilmar Külvet

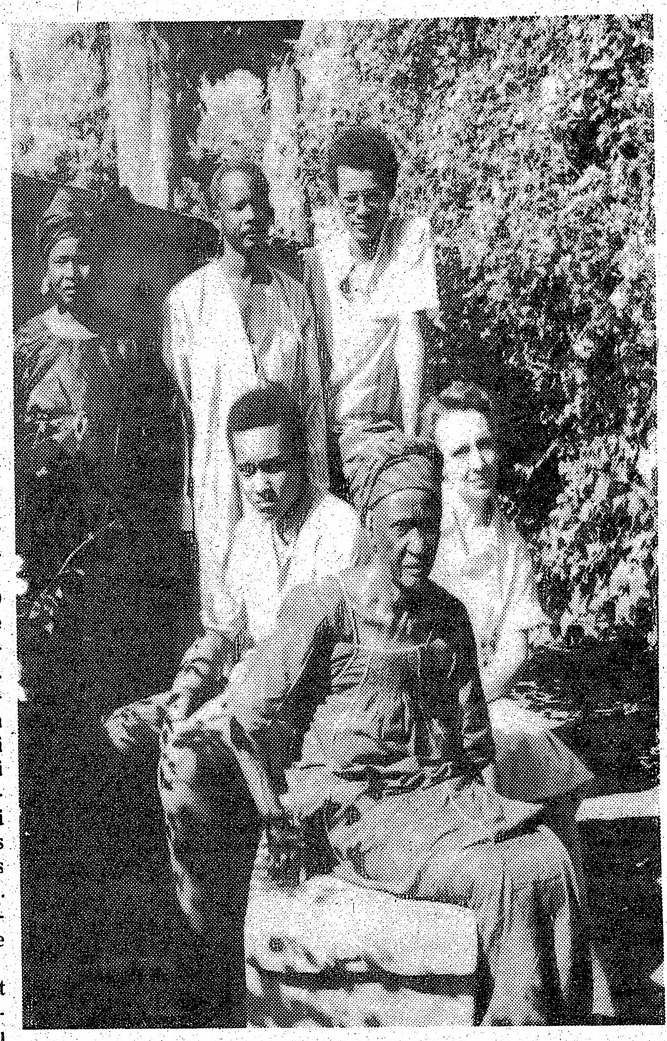

Eva Diallo-Lainemäe oma perekonnaliikmete ja külalistega. Ees istub tema ämm. Teises reas poeg Eli ja Eva ise. Taga paremal on ta poeg Demba. Kolmas poeg Koit viibis pildistamise ajal koolis. Demba kõrval on Eva abikaasa õde ja vend. Foto: Vaike Külvet

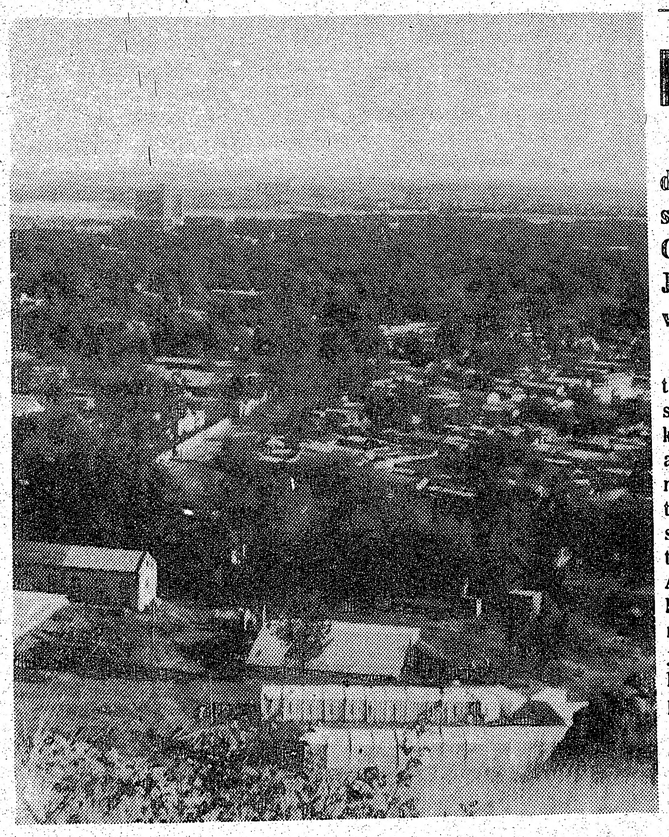

Vaade Mali pealinnale Bamakole. Tagaplaanil Niigeri jõe kaldal paistab ainsa kõrghoonena turismihotell.

Foto: Vaike Külvet

Raadiosaade Georg Otsast

New York Times'i raadiosaatja WQXR andis möödunud nädala neljapäeva, 29. mai õhtul kell 10 tunnise saate okup. Eestis 1975. a. surnud laulukuulsusest Georg Otsast. Saates esines suurepäraselt teadustajana George Jellinek, kes laulude vahepeal andis hea tutvustava ülevaate Eesti kohta!

Harilikult tehakse reklaami tuntud lauljale, alustas G. Jellinek, lisades kohe, et on ka neid lauljaid, kellele reklaami ei tehta, kes on aga lauljaina väga head. Üheks neist on bariton George Ots Eestist, kes, olles sündinud 1920, oli surres vaid 55-aastane. Ta oli tuntud ooperitenori Karl Otsa poeg. Andnud lühiülevaate Eestist, märkis G. Jellinek maa ajaloost allumist Taani, Rootsi ja Vene valitsejatele. Ta lisas, et maa, mille elanike arv on 1.500.000, on praegu okupeeritud N. Liidu poolt.

Edasi käsitles ta lühidalt G. Otsa elukäiku, märkides, et temast pidi saama arhitekt, kuid sellele tegi lõpu pealetulnud sõda. G. Ots mobiliseeriti ja viidi Venemaale. Sõduripõlves alustaski ta laulmisega esialgu sõjaväes olles. Seal leiutatigi temas suurepärase häälematerjaliga laulja. Arhitektuur unustati. See asendus lauluõpingutega konservatooriumis, kus tema õpetajaks oli olnud Tiit Kuusik, kelle õpetusel Georg Otsast sai bariton, kes on kuulus omal maal ja N. Liidus. Nii kokkuvõttes O. Jellineki hästi edasiantud ülevaatlik informatsioon. Ta lisas muide ka, et G. Otsa mälestust on austatud tema nime andmisega Nõukogude laevale, mis peab ühendust Tallinna ja Helsingi vahel.

Järgnesid G. Otsa heliplaadistatud esinemised. Ta algas kõlavas eesti keeles esitatud lauluga ooperist „Porgy ja Bess". Sellele järgnes Mozarti „Võluflöödist" Papageno aaria saksa keeles, siis Wagneri „Tannhäuserist" Wolframi aaria ka saksa keeles. Edasi tuli Verdi „Maskiball", mille ta laulis osalt itaalia, osalt eesti keeles. Sellejuures märkis G. Jellinek pärast laulu, et mõlemad keeled kõlavad väga sarnaselt.

Rubinsteini „Deemoni" aaria esitamise järel märkis G. Jellinek, et seda on kunagi laulnud Shaljapin ja, et Georg Ots on seda laulnud 40 korda Moskva Bolshoi teatris . . . Järgnes Tshaikovsky „Eugen Oneginist" nimiosa duetina ühe vene sopraniga, kelle nime ei läinud kõrval korda tabada. Nad laulsid vene keeles nimiosa viimasest vaatusest. Saade lõppes operetist „Mariza" tshardassi lauluga eesti keeles.

Võiks veel lisada G. Jellineki märkusest, et Georg Ots on laulnud Eestis, N. Liidu osades ja Soomes, kuid pole kunagi pääsenud esinema Läände.

Saates nimetati Eestit õieti, mitte kunagi Nõukogude Eesti. Informatsioonilikana mainis Jellinek kedagi Edward Hoffi. Ka muus osas oli kõik heaks Eesti tutvustamiseks, eriti G. Otsa suurepärase hääle tõttu . . .

See on vist esmakordne juhus, kus eestlasest laulja ja eesti keel esines tund aega New Yorgis ühes suuremas raadiosaatjas.

VES

„VABA EESTLANE"
on vabade eestlaste häälekandja.

RISTSÕNA NR. 1291

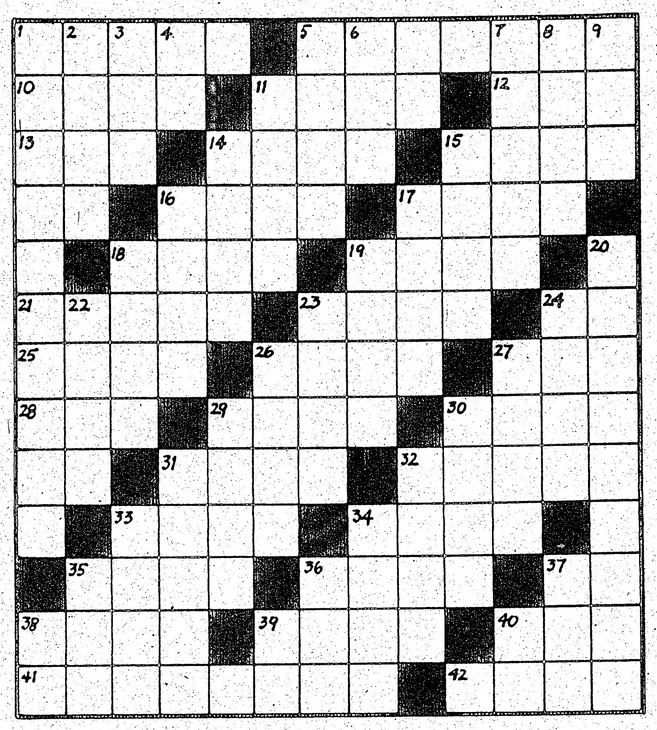

Põikread: 1. Kiskja metsloom, Kitsas, 9. Üks Noa poegadest, 11. 5. Eesti kirjanik, 10. Metallist ese, Kalapüügiriist, 14. Lehtpuu, 15. 11. Suur kamakas, 12. Ohkamine, Riik Euroopas — algkeels, 16. 13. Istuma — ühes võõrkeeles, 14. Jahvatamise jäänus, 17. Väike ka-Loomade toidunõu, 15. Rohkem, la, 18. Naisenimi, 19. Eesti heli-16. Seisus, seltskonnakiht Indias, looja, 20. Mitme eesti memuaar-17. Paberi mõõtühik, 18. Naiseni- teose autor, ka lehtpuu, 22. Lill, mi, 19. Riietusese, 21. Väljapääs- 23. Eesti konsul USA-s, 24. Moo-matu olukord, 23. Tekstiiltoode, tori või masina osas, 26. Osa ter-25. Autonoomne „vabariik" Vene- vest, 27. Teatud valge pulber, 29. maal, 26. Terroristide „tööriist", Kiviliik, 30. Rahaühik mitmel 27. Mehenime lühend, 28. Tuntud maal, 31. Äriline mõiste, 32. Eesti Kanada eestlane, 29. Purjepuu, 30. keeleteadlane, sõnaraamatu autor, Metall, 31. Suur segadus, 32. Ta- 33. Juhan Liivi teos, 34. Terariist, gasihoidlik, vähenõudilk, 33. Suu- 35. Kustutas nälga, 36. Kehaosa, rim elusolend, 34. Vedelikunõu, 37. Jook, 39. Lehekülg — lüh., 35. Mehe hüüdnimi, 36. Kratt, 38. 40. Valuhüüe.
Linn Eestis, 39. Üksik inimene, 40. Piirkond, 41. Vihmauss, 42. Mitme paavsti nimi.

SPIRAALMÕISTATUSE LAHENDUS

Püstread: 1. Õpetaja, juhendaja, 2. Väike saar, 3. Lühend looma-arsti tiitlis, 4. Artikkel hispaania keeles, 5. Serv, äär, 6. Kirg, 7. Päästekomitee liige 1918. a., 8. Kitsas, 9. Üks Noa poegadest, 11. Kalapüügiriist, 14. Lehtpuu, 15. Riik Euroopas — algkeels, 16. Jahvatamise jäänus, 17. Väike kala, 18. Naisenimi, 19. Eesti helilooja, 20. Mitme eesti memuaarteose autor, ka lehtpuu, 22. Lill, 23. Eesti konsul USA-s, 24. Mootori või masina osas, 26. Osa tervest, 27. Teatud valge pulber, 29. Kiviliik, 30. Rahaühik mitmel maal, 31. Äriline mõiste, 32. Eesti keeleteadlane, sõnaraamatu autor, 33. Juhan Liivi teos, 34. Terariist, 35. Kustutas nälga, 36. Kehaosa, 37. Jook, 39. Lehekülg — lüh., 40. Valuhüüe.

1—2. Kuke, 1—6. Kukeleegu, 3—4. Lee, 5—8. Gustav, 6—8. Truu, 7—9. Tava, 7—11. Tavaline, 10—16. Lineaarne, 12—14. Aar, 13—16 Arne, 15—18. Nemad, 17—20. Madli, 19—22. Lima, 21—23. Matt, 21—25. Matterhorn, 24—25. Horn, 24—27. Hornung, 26—27a. Ungari, 27—29. Garibaldi, 28—30. Diadeem, 29a—30a. Eemal, 30—31. Male, 30—33. Maletama, 31—32. ETA, 32—35. Amarüllis, 34—37. Lissabon, 36—41. Bonaparte, 38—40. Part, 39—43. Artemis, 41—43. Emis, 42—43. Mis, 42—44. Miss, 42—45. Missa, 44—47. Sandid, 45—47. Andid, 46—48. Dido, 47—49 Dokk, 48—50. Okkad, 49—52. Kaduvik, 51—54. Viktor, 53—61. Duse, 60—62. Seitse, 60—66. Seitse venda, 62—64. Eve, 63—65. Vend, 64—67. Endale, 66—69. Aleppo, 67—68. Epp, 68—73. Positsioon. 70—71. Sits, 72—75. Ontika, 74—76. Kann, 75—77. Anne.

Eesti Ujumisklubi teateid

Nagu alati toimuvad ka tänavu Lakewoodis Eesti Mängudel ujumisvõistlused laupäeva hommikul, sel aastal oleks see 2. augustil. Sinna palutakse kõigi ujujate osavõttu Kanadast ja USA'st. Eelmisel suvel võistles seal 5 ujujat Kanadast.

Sügisel, novembris toimuksid eesti ja balti ujumisvõistlused Torontos, millest osavõtuks oleks vaja palju rohkem ujujaid, et see tasuks seda tööd, mida korraldajad teevad.

1988. a. juulis toimub Kolmas Vaba Olümpiaad Torontos, milleks eeltööd on käigus. Austraaliast kirjutab G. Seck, kergejõustiku korraldaja, et ta loodab sealt saata siia võistlejaid! Milline kaugus tulla Vaba Olümpiaadile, kuid siit ei saa võistlejaid! Ujumis- ja kergejõustikurekordid on saadetud, nagu sooviti Austraaliasse.

1989. a. toimuvad II Ülemaailmsed Masterite Mängud Kopenhaagenis kuhu sõidab ka eesti ujujaid, kes edukalt võistlesid Torontos 1985.

Vaba Olümpiaadile 1988 Torontos saab ujumises saata vaid selekteeritud nais- ja meeskonnad. Selleks oleks vaja eeltreeningut, et valida õiged ujujad. Eelmisel 1984. a. Vaba Olümpiaadi võistlustel olid eesti tippujujad väljas ning saavutati peale ühe kõik kuldmedalid! Ainult kergejõustikus, võrk- ja korvpallis oleks palju enam hoogu vaja. Teised alad on veel tennis, hoki, jalgpall ja laskmine.

M. K.

Uus eesti naiste kergejõustikurekord

Riia lahtistel meistrivõistlustel püstitas Ann Kaljurand uue Eesti rekordi kaugushüppes tulemusega 6.64.

Kolm silmapaistvat eesti ujujat

Tallinnas lõppesid Eesti meistrivõistlused ujumises. Naissportlasist olid kolme esikohaga edukaimad Reili Maalust, kes võitis 200 m kompleksujumise 2.21,7, 400 m kompleksujumise 5.05,6 ja 200 m rinnuli 2.40,5, ja Aili Liiv võitis 200 m vabalt 2.05,7, 400 m 4.20,8 ja 800 m 9.01,9. Meestest võitis A. Aasma 200 m ja 400 m kompleksujumised vastavalt 2.09,6 ja 4.33,6-ga ning 400 m vabalt 4.07,8-ga.

Turistipaar Kanadast Quitos, üks neist põhja- teine lõunapoolkeral, ekvaator jookseb kahe vahelt läbi.

Ly Parma reisikiri

RISTLEME DARWINI JÄLGEDES

5.

Galapagose saared kuulutati looduskaitse pargiks 1959. a. ja ühel neist —Santa Cruz saarel — asub Charles Darwini uurimiskeskus, kus muuhulgas katsutakse munadest haududa väljasuremisohus olevat suurkilpkonnaliiki, kes elab mitusada aastat vanaks. Ka tehakse seal laboratooriumes muid uurimistöid, kusjuures kohapealseina võidakse vastu võtta kuni 10 uurimistööteadlast. Lähedal asub üks väheseid saarteasulaid Puerto Ayora, kus on Darwini ausammas ja muuseum.

Paaril korral meie reisi ajal juhtub, et meri on liiga laineline ja maandumine isegi lamedapõhjalise ja suure-mootoriga zodiacil on võimatu. Siis vabandatakse: „Olukorrad ja ilmastik ei ole meie kontrolli all" ja me sõidame ümber teatava saare ilma maandumata. Ühel sellisel sõidul järgneb meie paadile haikala. Kuna just enne seda on jutuks, et ujumisrandu on siin suurepäraseid, küsin: „Kas haikalu on siin palju?" — „Küllalt!" — „Kuis on siis lugu nende heade suplusvõimalustega?" Selgub, et teadaolévalt on seal olnud vaid üks juhus, kus hai ründas inimest, ent teada on meile ka see, et siin üldiselt väga vähe inimesi elab ja suplejaid polegi.

Küsimusele, kas saartel mürgiseid madusid on, saan vastuse, et madusid on seal vaid kolme sorti, ei ükski neist mürgine.

„Aga madu on selline loom, kes end harva näitab. Pudel õlut igale, kes madu juhtub nägema!" lubab grupijuht naljatades. Paar minutit hiljem leiab keegi maokesta. Jälg lookleb veel liival, järgime seda pikemalt, ent madu ise jääb nägemata, teadlane lubab sellegi eest kestaleidjale pool pudelit.

Paljudest ekskursioonidest jääb hämmasta alt meelde eriti see, kui taltsad ja kartuseta on siin metsikud loomad. Merelõvid magavad rannakividel, võid nende kõrvale istuda ilma, et nad inimese vastu kuigi suurt huvi või uudishimu näitaksid. Vees võib hülgpoegade ja merelõvidega koos mängida ja ujuda, hoiatatakse vaid suurt pullide eest, kes omavahel territooriumi pärast kaklema tikuvad ja siis surmavõitluses inimesegi tappa võivad.

Suured iguaanid soendavad end päikesepaistel ja lubavad end silitada, hiigelkilpkonnad ootavad lõua alt kõditamist, et siis oma kaela meetripikkuselt välja sirutada.

Linnuriigist jäävad meelde sinijalalised suulad, tiibadeta kormoran, okast tööriistana kasutav väike vint, kes oma tööviisiga otsekui Darwini arenguteooriale kohanemisosas vihjaks ja mitmed teised. Ka taimestiku iseärasusi leidus mitmesuguseid, ent kõige kirjeldamiseks puudub võimalus. Samuti väärikstid päris pikka referaati viie teadlase loengud Galapagose saartest, loomastiku-taimestiku saabumisest, Darwini evolutsioonist, Halley komeedist j.m.

HALLEY KOMEET VALMISTAS PETTUMUSE

Kuna päevakorral on Halley komeedi taevapiirile ilmumine, mis ekvaatoriläheduses eriti hästi nähtav on, siis on muude teadlaste hulgas kaasas ka astronoom dr. Edward Guinan, kes igal selgel ööl soovijaile abiks on komeedi vaatlemisel ja ka pikema ja väga huvitava loenguga esineb teemal „Halley's Comet: Facts and Fancy!" Lasime meiegi end ühel ööl äratada ja tõttasime pikksilmadega komeedivaatlusele. Ausalt öeldud: asi polnud seda väärt, seda komeedi saba oli üsna napilt näha, ent unerahu oli selleks ööks häiritud. Loengul selgus, et kaasreisijate hulgas on ka üks daam, kes Halley eelmise ilmumise aastal 1910 kaasa tegi, olles siis 10 aastane. Nooremate kaasreisijate hulgas lootis referent leida ehk neidki, kes sama komeedi järgmise ilmumise 2062. aastal kaasa elavad. Osa kaasasõitjaid (22 inimest) olid lisaks senisele ekskursioonile veel juurde võtnud nädalalise jätku Peruusse, kuna seal Halley komeedi nähtavus veelgi parem olevat. Sama astronoom nendega siiski kaasa ei sõitnud, kuna teda ootasid tööülesanded mujal.

Kõneldes vanusest, siis vanim kaasasõitja oli arvatavasti too eelpoolmainitud 86 a. daam, noorim oli 18 kuu vanune laevaarsti poeg, kes eriti treppe näis armastavat ja neist küll püsti ja käpuli alla-üles ronis. Oli tore ja väga teohimuline väikemees, virisemas ei näinud me teda kunagi.

Aeg kadus kui lennates, mõningad päevad enne lahkumist läks laevas lahti halbaennustav kõhutõbi, mida algul mingiks merehaiguseks, toidumürgituseks või veeveaks pidasime. Laevaarst kinnitas, et tegemist on mingi viirusega, mille vastu pole rohtu ja mis 48 tunniga iseendast kaob. Seda põdesime me siis koos paljudega, ühed kergemalt, teised raskemalt, said kaasa ka veel palaviku.

Tagasisõit Quayaquilist toimus Ecuatorian lennuliiniga, kusjuures vahepeatus tehti Panamas. Sealne ülimoodne ja äriderohke lennujaam oli üllatuseks. Väga ilusasti sisustatud ärid pakkusid kuulsate moemajade kaupu küll Pariisist, Itaaliast ja mujalt, ehteid ja kelli leidus idamailt ja Ameerikast; müük US-dollareis, hinnad kallid ja kaubad kaunid. Tunniajaline peatus jalutuskäigu näol kulus väga ära ja oli erakordselt huvitav, kuigi me kuulsat Panama kanalit sealjuures ei näinudki.

Hing jäi meil reisi lõpuni siiski sisse, viirusest saime jagu, kuigi selleks vastu arsti ennustusi siiski enam kui 48 tundi kulus. Sellest tingituna jõudsime südantrõõmustava kaalukaotuse ja kergendatud rahakotiga koju, puhkasime üliväsinuina mitu päeva unehõlmas enne kui märkasime, et Torontosse oli juba saabunud kevad ja möödas olid ülestõusmispühadki.

Ent siis — asusin lugema ja ringivaatama, kas selles terrorismirohkes maailmas veel midagi muud head-huvitavat leidub ja selles kohas, kuhu üks vaikne vaatlejatepaar hädaohutult minna tihkab.

LÕPP

K

Estonia Koor äsjasel ko

Põhjamaa, mu

Estonia Koori kontsert päeval, 17. juunil 1986 Hall'is. Solistid: Armas te klaveril ja laulugrupp niku", dirigent Roman To

Mis puutub eesti heliloo kõrgesitamisse, siis on möö aasta olnud Eduard Tubina kelle instrumentaal-looming jõudnud rahvusvahelisele m areenile Neeme Järvi eestve sel tema käsutuses olevate e seliste sümfooniaorkestrite k Selles valguses oli ääretult to geda teisipäeva õhtul, et m siin Torontos interpreete ja kelle mäng ja laul läheneb s tasemele, ent kes on ena amatöörid, selle juures aga sed kõrvaltänavast, keda puudutada, kellega võime rä kes on osa meist.

Selline tore tunne tikkus möödunud Estonia Koori kon ja seda näis jagavat arvuka lajaskond.

Roman Toi kontsertide ka ajati temaatiliselt läbi mõel igas neist peitub üks rahvus num. Nii ka seekord.

Kontsert algas Enn Võrgu rahva hõiskamisega maailm lise, helise ilma" ja jätkus Aaviku ning Kalju Lepiku tö mavaatava rusikaskäsi laul lindiga, mis deklareerib: me lame karmi laulu; meie l sellest, et meie ei üalgi ka lema laulu eripärased ele toodi veenvalt välja. Kõrvu lisema „Helise, helise ilma nuutolik lõpp, kus isegi kaashäälik „r" muudeti vaks.

Sarja „Laule Põhjamaas meseks helindiks oli Juhan „Püha, põline ja üllas". E hääleandmise viperust trotsi võimalik näha Roman Toi ralisi võimeid koorijuhina: tis kooris taastada eneseki mille tulemuseks oli selle ainulaadne esitamine oma suses, veendumusliikuses puhtalt helisevas lõpuakor perusest kujunes näide pr naalsusest.

Mart Saare „Põhjavaim müstillise, pool-falsetiga tenorite osaga, mis lõi põhj ku meeleolu järgnevale. raske, kus akordilised liik lõpevad unisoonsel noodil lauluga demonstreeris ko natsioonipuhtust, lõpetades

kirjandus • kunst • muusika

Estonia Koor äsjasel kontserdil. Foto: Vaba Eestlane

Põhjamaa, mu sünnimaa, sind ei jäta ma!

Estonia Koori kontsert teisipäeval, 17. juunil 1986 Walter Hall'is. Solistid: Armas Maiste klaveril ja laulugrupp „Jaaniku", dirigent Roman Toi.

Mis puutub eesti heliloomingu kõrgesitamisse, siis on möödunud aasta olnud Eduard Tubina aasta, kelle instrumentaal-looming on jõudnud rahvusvahelisele muusika areenile Neeme Järvi eestvedamisel tema käsutuses olevate elukutseliste sümfooniaorkestrite kaudu. Selles valguses oli ääretult tore kogeda teisipäeva õhtul, et meil on siin Torontos interpreete ja koor, kelle mäng ja laul läheneb samale tasemele, ent kes on enamuses amatöörid, selle juures aga eestlased kõrvaltänavast, keda võime puudutada, kellega võime rääkida, kes on osa meist.

Selline tore tunne tikkus hinge möödunud Estonia Koori kontserdil ja seda näis jagavat arvukas kuulajaskond.

Roman Toi kontsertide kavad on alati temaatiliselt läbi mõeldud ja igas neist peitub üks rahvuslik sõnum. Nii ka seekord.

Kontsert algas Enn Võrgu vaba rahva hõiskamisega maailma „Helise, helise ilma" ja jätkus Juhan Aaviku ning Kalju Lepiku tõele silmavaatava rusikaskäsi lauldud helindiga, mis deklareerib: meie laulame karmi laulu; meie laulame sellest, et meie ei iialgi kao! Mõlema laulu eripärased elemendid toodi veenvalt välja. Kõrvu jäi helisema „Helise, helise ilma" ritenuutolik lõpp, kus isegi kõlatu kaashäälik „r" muudeti laldavaks.

Sarja „Laule Põhjamaast" esimeseks helindiks oli Juhan Aaviku „Püha, põline ja üllas". Esimest hääleandmise viperust trotsides oli võimalik näha Roman Toi erakorralisi võimeid koorijuhina: ta suutis kooris taastada enesekindluse, mille tulemuseks oli selle laulu ainulaadne esitamine oma palvelisuses, veendumuslikkuses ja impuhtalt helisevas lõpuakordis. Viperusest kujunes näide professionaalsusest.

Mart Saare „Põhjavaim" algas müstilise, pool-falsetiga lauldud tenorite osaga, mis lõi põhjamaaliku meeleolu järgnevale. Laul on raske, kus akordilised liikumised lõpevad unisoonsel noodil. Selle lauluga demonstreeris koor intonatsioonipuhtust, lõpetades veenva teksti lahendamisega: kus lõputa laulu laulab me kaitsja Põhjavaim.

Ülo Vinteri „Laul Põhjamaast" oli lausa usutunnistuslik teos meie kuuluvusest. Hämmastavalt hea diktsioon ja sünkoopide täpsus. Jällegi paelus teksti veendumuslik esitamine koorilt, kelle enamus on sündinud välismaal. Kindlasti oli kuulajaskonnas inimesi Kodu-Eestist — mida võis see laul küll neis ajendada laulduna Välis-Eesti koorilt?

Tuudur Vettiku „Põhjamaa lapsed" on tehniliselt ja akordiliselt üliraske laul. Oleme harjunud Oja versiooniga. Vettik on tekstile lähenenud hoopis teisiti kui Oja. Ta paneb rõhu deklaratsioonile: me oleme põhjamaa lapsed ning asub siis neid ja seda loodust muusikaliste vahenditega kirjeldama. Paelus muusika ja sõna süntees. Oli tunne nagu oleks Toi püüdnud tõestada, et muusika „pipar" on dissonants, ent enne seda vajatakse puhast kolmkõla, millele saab siis ehitada intonatsioonikindlat dissonantsi. Jäi meelde sopranite rühm, mis kunagi ei pakkunud üle, vaatamata kõrgetele nootidele.

Oli heameel kavalehelt lugeda, et esitamisele tuleb ka Lembit Veevo sümfooniline „Minu hõimud", mis oli kavas möödunud aasta kontserdil. Selles, tehnilise nõudlikkuse poolest üliraskes laulus on Veevo loonud ülemlaulu Eesti metsale, mida võib ka samastada meie rahvaga. Laul oli ilmselt vahepeal „settinud" ja esitati toreda liikuvusega, rütmilisse ja intonisatsioonilistе täpsustega selgitamaks mõtet: „Meil on ühised juured ja ühised pisarad". Laul tuli kordamisele.

Kontserdi esimene solist Armas Maiste — klaverikunstnik, muusikapedagoog ja eriksa mõtlemisega improviseerija esitas kõigepealt Artur Lemba 2. klaverisonaadi. Viisirohke, romantilise koega teos sunnib mängijat lahendama nii mitmetki tõlgitsuslikku ja tehnilist probleemi, mida Maiste käsitles mängleva kergusega. Armas Maiste on meie pianistide hulgas ainus, kes tõsiselt harrastab improvisatsiooni musitseerimise vormi, mis on täiesti välja surnud. Esitatud improvisatsioonid neljale eesti rahvaviisile olid ääretult nauditavad oma värskuselt kui ka tehnilise ladususe poolest. Kõik see peaks paberile pandama selgitamaks esitatu komplitseeritust ja tehnilise võimekuse nõudlikkust.

Laulugrupp „Jaaniku" eriliseks harrastuseks on regiviiside elustamine. Grupp esitas viis eesti rahvalaulu leides eri värve iseloomult ja sisult erinevatele regiviisidele. Grupi diktsioon, häälte sobivus ja intonatsioon oli kiiduväärselt puhas. Nad tõid ka kontserdi kavva ajalooliselt samaaegset välismaa heli — inglise ja prantsuse madrigaale, lauldes neid hea tonaalsusega ja meloodilise kindlusega, mis lausa sundis lisapala nõudma. Grupis laulsid kaasa Ilo Maimets, Talvi Maimets, Kaarin Maimets, Tiina Tammisto, Leena Tiismann ja Hilja Toom.

Koori kontserdi teine osa algas August Topmani helindiga „Meil aiaäärne tänaval", kus koor demonstreeris suurepärast, läbipaistvat pianissimot. Dünaamiliste võimete mitmetkülgsust näitas koor Lembit Avessoni imeilusas, südamlikus laulus „Järv". Kohalolevat heliloojat austati roosiga.

Kontserdi viimase sektori pealkirjaks oli „Eesti rahvatantse", mis koosnes reast juba tuntud ja Veljo Tormise uudse tehnikaga loodud eesti rahvatantsude seadeist. Üllatavalt lauldi viis laulu ilma peatamata, liikudes ühest helitõust teise ilma klaveri abita — julge ettevõte! Tantsude seeria oli Toi suurvormistanud leidliku võttega, tulles ikka ja jälle tagasi Tormise „Labajala" juurde. Paelus esitatavast saali paiskuv kelmikus ja tantsurõõm. Meeldivaiks soolohäälteks olid Vaike Tõlpt ja Olev Härm.

Kontserdi lõppnumbriks oli Roman Toi poolt seatud kantaat rahvatantsu viisidele „Mängumees". Tehniliselt raskena näiv, ent hõlpsasti lauldav helitöö esitati erilise kegejalgsusega ja hoogsalt. Kantaadi muudab ka huvitavaks mitmekülgne klaverisaade, mille eest hoolitses Charles Kipner. Tore oli duett Valve Talilt ja Liina Lepikult, kus oli ilmne lauljataride häälte sobitamine, mille tulemuseks oli nauditav kõla. Avo Kittaski poolt esitatud aariast on kujunemas kunstniku „leivanumber". Palas leiduvad viisilised, temaatilised ja dünaamilised elemendid andsid võimaluse lauljal demonstreerida oma mitmekülgseid võimeid, mida ta ka jäägitult ära kasutas. Nagu ühes kontserdieelses kirjutuses öeldi, läheneb Avo Kittaski versioon aariast „eesti Figarole" — aga tõsise talupoja silma ja tundega nähtuna.

Kantaadi viimased lõigud: „Lauliku leelo tammikus kõlab, pilvede pinnal võimutseb . . ." nagu ilmestavad kõiki neid püüdlusi, mida Roman Toi on näratu arvu aastaid päevast-päeva, koorist-koori oma arusaamisena eesti koorilaulust endaga kaasa toonud. Selle eest südamest tulev tänu.

Koorile oli saabunud tervitusi mitmelt koorilt ja pärast kontserti toimus Roman Toi 70 juubeli märkimine, mille tegelik tähistamine toimub sügisel. Meeldejääv, rahvuslikku uhkust ajendav kontsert lõppes paari lisapalaga ja südamest tuleva, veendumuslikult lauldud koori motoga: „Kas siis selle maa keel laulutules ei või tõusta taevani üles, igavikku omale otsida!"

O.—K.

Eesti meremeeste raamat äratab mõtteid vabadusest

Georgina ajaleht „Georgina Advocate" avaldas oma 15. jaan. numbris Dorothy Caine kommentaaride rubriigis „Bits and Pieces" järgneva Eesti Merelaevastiku juhtkonna poolt väljaantud raamatu „The Raging Waves" üle, kirjutades muuseas:

„Inimene tõstis purje üles enne kui ta saduldas hobuse", ütles Thor Heyerdahl oma hästituntud raamatus „Muistne inimene ja tema ookean." Selle lausega algab raamatu „The Raging Waves" sissejuhatus, mille ma leidsin jõulupuu alt möödunud kuul. Ma eiole näinud, et seda raamatut olnuks kritiseeritud, aga ma tean kindlasti, et see on väga väärtuslik lugeda ja ma pean tänama Johannes Säägit Royal Beach'ist, Peffelaw'st, kes valmistas mulle seda rõõmu.

Selle raamatu on kokku seadnud Eesti Kaubalaevastiku Juhtkond alates käesoleva sajandi varasemate päevadega 1900 ja läbi II maailmasõja (1939—45) kui kaubalaevastiku meremehed paljude lippude all kannatasid lugematuid ohte vabaduse eest seistes.

Ma veetsin mõteterikka õhtu selle raamatu 17 jutustust lugedes, imetledes nende sõjaeelseid seiklusi, ja imestades kuidas mina tunnen-sin kui minu kodumaa, nagu eestlastel olnuks liidetud N. Liiduga ja kõik rahvuslikud traditsioonid toorelt maha surutud nagu 1940. aastal. Ma olnuks kuus jalga maa all nüüd, suletud igaveseks nende jõudude poolt. Kui me istume ja mõtleme, kui õnnelikud me oleme, elades maal nagu Kanada, kus oleme vabad oma mõtete avaldamiseks, hääletame sel viisil nagu me soovime. Sellepärast me peame oma sümpaatiat ja arusaamist meie eesti sõpradele põgenemise pärast näitama, kelle üks soov oli näha oma armastatud kodumaad vaba N. Liidu orjaahelaist.

Meil siin maal on vabadus hüüda „tunagate" oma peaministrile kui me nii tahame teha. Eesti rahvas ei julge isegi hanele öelda halba sõna, nende põhilised vabadused ja õigused on neilt võetud."

Autor avaldab J. Säägile tänu raamatu eest, mis talle palju häid mõtteid tekitas.

„Jaaniku" grupp esinemas äsjasel Estonia Koori kontserdil. Pildil vasakult Hilja Poom, Leena Tiismann, Tiina Tammisto, Talvi Maimets, Kaarin Maimets ja Ilo Maimets. Foto: Vaba Eestlane

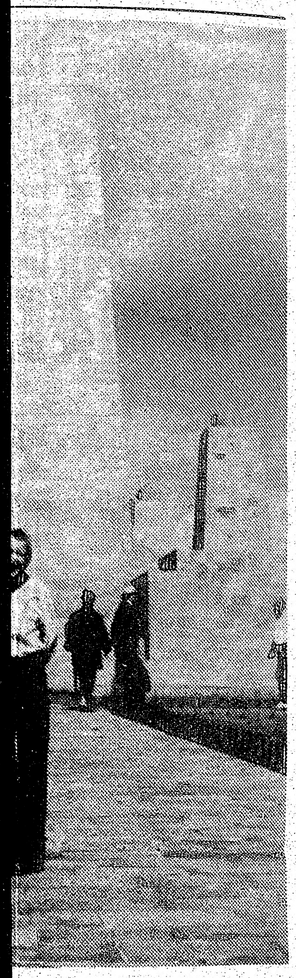

s neist põhja- teine lõuna-
e vahelt läbi.

sime. Laevaarst kinnitas, et tehist on mingi viirusega, mille u pole rohtu ja mis 48 tunniga ndast kaob. Seda põdesime me koos paljudega, ühed kergemt, teised raskemalt, said kaasa eel palaviku.

agasisõit Quayaquilist toimus atorian lennuliiniga, kusjuures epeatus tehti Panamas. Sealne hoodne ja äriderohke lennujaam illatuseks. Väga ilusasti sisustatud ärid pakkusid kuulsate moemaade kaupu küll Pariisist, Itaaliast nujalt, ehteid ja kelli leidus idaalt ja Ameerikast; müük US-dollareis, hinnad kallid ja kaubad kaunid. Tunniajaline peatus jalutusgu näol kulus väga ära ja oli ordselt huvitav, kuigi me kuulsime Panama kanalit sealjuures ei nudki.

Hing jäi meil reisi lõpuni siiski e, viirusest saime jagu, kuigi selle vastu arsti ennustusi siiski m kui 48 tundi kulus. Sellest gituna jõudsime südantrõõmusa kaalukaotuse ja kergendatud akotiga koju, puhkasime ülivä-uina mitu päeva unehõlmas enkui märkasime, et Torontosse juba saabunud kevad ja möödolid ülestõusmispühadki.

Ent siis — asusin lugema ja rinaatama, kas selles terrorismirohs maailmas veel midagi muud d-huvitavat leidub ja selles has, kuhu üks vaikne vaatlejatear hädaohutult minna tihkab.

LÕPP

lm silmapaistvat sti ujujat

llinnas lõppesid Eesti meistrilused ujumises. Naissportlasist kolme esikohaga edukaimad i Maalust, kes võitis 200 m pleksujumise 2.21,7, 400 m pleksujumise 5.05,6 ja 200 m uli 2.40,5, ja Aili Liiv võitis m vabalt 2.05,7, 400 m 4.20,5 00 m 9.01,9. Meestest võitis asma 200 m ja 400 m kompujumised vastavalt 2.09,6 ja ,6-ga ning 400 m vabalt .8-ga.

Vaade Kanada paviljonile, mida hinnatakse parimaks EXPO'86-el

Lend läände

Toronto Eesti Apostlik-Õigeusu Koguduse Segakoori algatusel ja korraldusel toimus 5. kuni 12. juunini ühislend Vancouveri, et külastada EXPO-86 ja osaleda ühisel jumalateenistusel kohaliku kogudusega pühapäeval, 8. juunil.

Mugavate isekohtade paigutusega Wardair'i DC10-30 võttis 31-liikmelise grupi Torontost oma „pardale" hommikul kella üheksa ajal. Kuna 3342 km vahemaa kaetakse kiirusega 887 km tunnis ja ajavahe pikendas päeva kolme tunni võrra, siis olime Vancouveris kohal kohaliku aja järgi üle tunni aega hiljem pärast väljasõitu.

Suurem osa grupist oli majutuspaigaks valinud Briti Kolumbia Ülikooli üliõpilaste elamu Totem Park Complex'is. Vähemus siirdus vastutulnud sugulaste või sõprade kodudesse. Ülikooli hooned asuvad looduslikult kaunil, lopsaka taimestikuga, suuremõõtelisel maaalal, ookeani kaldal. Majutuse oli korraldanud dr. E. Ruusi abikaasa. Hotellide hindadele teatavasti on EXPO vajutanud oma pitseri.

Kuna majutamisega aeg oli jõudnud keskpäevale, siis seda päeva ei peetud sobivaks EXPO-86 külastamiseks ja grupi juht Linda Järvalt võttis oma „lapsed" sappa ning tutvustas neid avaliku transpordi võimalustega all-linna ja EXPO'le sõiduks.

All-linnas ringi kolades tekkis isu Vaikse ookeani suitsulõhe järele. Kohapealne küsitletu ei olnud teadlik meie soovi rahuldamiseks. Kuid kui olime majade bloki võrra edasi sammunud, jooksis küsitletu meile järele ja andis täpsed juhised lõhede müügikoha leidmiseks. Nähtavasti ta oli vahepeal ise hankinud informatsiooni mõnelt teiselt ja meie soovi täitmisega näitas üles kohapealset külalislahkust.

EXPO-86

Järgmisel hommikul olime kella kümneks, s. o. avamise ajaks EXPO väravas. Esimeseks külastamisobjektiks oli teistest eraldi asuv Kanada paviljon, mis on oma suuruselt näituse suurimaid. Vaatamata varajasele kohale jõudmisele, vajasime hoonesse pääsemiseks siiski ligi tund aega. Paviljon on kujundatud ookeani laevana, viie lendleva purjega, nagu ankurdatuna Vancouveri all-linna sadamasse. Hoonesse sisenemisel kanada hani ja piiber lõbustasid külastajaid saatiiriliste ettekannetega. Teatrite suurtel ekraanidel diapositiivid ja film annavad läbilõikeid Kanada ajaloost ja arengust. Suur saal ja vahekäigud on täidetud arengut demonstreerivate eksponaatidega ja mudelitega. Lähemalt tutvunemiseks vajas see paviljon enam aega, mida meie ei saanud aga endile lubada.

SkyTrain viib külastajad mõne minutiga ülejäänud näituse väljakule, mis asub False Greek'i kaldal. Kogu näituset väljak on jaotatud erivärvilistesse sektoritesse, kus toolid, pingid, prügikastid jne. on kõik vastava sektori värvi. Samuti on ka jalutusteede keskel asuvad postid, mis omakorda on järjekorras nummerdatud, tehes orienteerumise väljakul kergesti jälgitavaks.

EXPO-86-l on kokku üle 80 paviljoni. Meie grupi liikmed külastasid näitust enamuses kolmel päeval, mis annab võimaluse vaid osaliseks ülevaateks ja hindavateks kokkuvõteteks. Välisriikidest USA ja Vene on kaaluvas osas oma väljapanekuist pühendanud maailmaruumi vallutamise edusammudele. Võrreldes EXPO-67. Montrealis, näib et välisriikide väljapanekud käesoleval näitusel on tunduvalt vähem ulatuslikud, võrreldes eelmainituga. Teatavaks üllatuseks on aga Korea, olles Montrealis mäletavasti kaunis tagasihoidlik, kuid nüüd väärib kindlasti külastamist. Kanada provintside ja mitmete ettevõtete paviljonid on alati külastajate oote järjekorraga.

Õhtustele etendustele selle grupi liikmed vaevalt suutsid jääda, kuna kogu päevane ringlemine on küllalt väsitav.

Laupäeva suur osa grupi liikmeid kasutasid autobusse reisiks mägedesse.

ÜHINE JUMALATEENISTUS

8. juuni hommikul kell 11.00 täitus 6520 Oak tänaval asuv kirik palvelistega kahe koguduse ühiseks jumalateenistuseks. Teenis praost E. Lepik ja koguduste laulukoore juhatasid G. Raag Torontost ja K. Rannaoja Vancouverist. Orelil Ülo Valdma.

Algliturgia ja jutluse pidas praost Lepik, kes jutluse aluseks valis Matteuse evangeeliumi 24. pt. salmid 7—9, mis kõnelevad tulevatest õnnetustest ja hädadest. Sügavalt meeleliigutuslik jutlus käsitles aasta tagasi Ontariot tabanud pööristormi hävitust, mille vältimiseks inimjõud on võimetud. Kuid inimesed ise võivad tekitada palju suuremat hävitust teistele inimestele. Eestlased mälestavad lähematel päevadel seda vapustavat sündmust, mis toimus 13/14. juunikuu ööl 1941. aastal eesti rahva hävitamiseks.

Ülempreester dr. E. Ruus tänas praosti ja laulukoori külakosti eest ja kutsus palvelisi alumisse saali naispere poolt korraldatud kohvilauda külastama, kus torontolastel oli võimalus kohata kohapealseid sõpru ja tuttavaid.

Pärast kohvilauda olid küllasõitnud koos saatjatega kutsutud Jakob Kembi tallu, kus veedeti kogu pärastlõuna taluga tutvunedes ja külalislahke pererahva poolt valmistatud roogasid maitstes. Peremehe läheneva 70. aasta sünnipäeva puhul lauldi talle palju aastaid.

SÕIT VANCOUVERI SAARELE

Kuna ühislennust 26 osavõtjat olid registreerinud päevaseks Vancouveri saare külastamiseks, siis sellise arvu puhul saadeti esmaspäeva hommikul reisibüroo poolt autobus majutuspaika ja sõidutati reisi lähtekohta Vancouveri Hotelli juurde all-linna, kus istuti ümber kogu reisiks ettenähtud autobussi. Enne väljasõitu sisenes autobussi kohaliku raadiojaama reporter, kes usutles peamiselt eestlasi, kuna olime grupina esimestes ridades. Reporter oli küllalt teadlik Eesti asukoha ja saatuse kohta. Paar päeva hiljem olid kohalikud eestlased seda usutlust raadiost juba kuulnud.

Bussi juht täitis ühtlasi giidi ülesandeid ja tutvustas kogu reisi kestel tähelepanu väärivaid ehitusi või kohti. Ülesõit parvega saarele kestis tund ja kolmveerand.

Esimeseks peatuseks saarel oli The Butchart Garden, asutatud aastal 1904, mis asub 50-aakrilisel maaalal ning on saare tähtsamaks turistide imetlusobjektiks. Õitsvate lillede ja põõsaste rohkust ja mitmekesisust on raske kirjeldada, seda peab ise nägema. Omapäraseks puuks on seal ahvi suukorvi puu (Monkey muzzle tree). Puu, mille otsa ahv ei saa ronida, kuna puu ise ja ka selle lehed on nõelteravate ogadega.

Järgmiseks peatuseks saarel oli Briti Kolumbia pealinn Victoria, kus pärast ringsõitu peatuti kolm tundi.

Autobus ja parv viisid kursandid tagasi Vancouveri, kuhu jõuti õhtu hämarikus.

☆

Kogu veedetud nädalat võidi nautida ilma ühegi vihmase päevata. Vancouveri tänavapilt on erineva ilmega, võrreldes Torontoga. Hiina ja jaapani rassi tunnustega esindajaid võib seal tihti kohata, kuid mustanahalisi hoopis harvem.

Kohalike eestlaste enimaks küsimuseks oli, et kas tulete tagasi järgmisel suvel seal toimuvatele Lääneranniku Eesti Päevadele, kuna osavõtt viimasest omaks palju suuremat rahvuslikku sidet ida ja lääne vahel, kui nüüdne vähemate gruppide või üksikute EXPO külastamine.

Est

Vaade Vancouveri saarel olevale Butchart Gardeni ühele osale.

50000 aafriklast haigestunud AIDS'i

GENF — Vähemalt 50000 aafriklast võivad olla nakatatud surmavast AIDS haigusest pärast aastat 1980, aga kuni 1—2 miljonit inimest selles maailmajaos võivad olla haiguse kandjad ilma sümptoomideta, kuid on võimelised haigust edasi kandma.

Hirmuäratavad uued andmed avaldati ÜRO Maailma Tervishoiu (WHO) konverentsil Genfis. Need on teravalt erinevad senistest ametlikest arvudest, mis oli vaid 378, mis kuus kaheksast Aafrika riigist on seni ise teatanud. Aafrika riigid on seni ägedalt eitanud, et haigus oleks pääsenud kontrolli alt välja.

Vaatamata raskustele üldistada probleemi kogu maailmajao ulatuses, on siiski arvestatud 1—2 miljoni inimesega või isegi enamaga, kes võivat olla nakatatud.

Kui üks miljon on nakatatud ja kliinilise abi andmise võimalus 1 prots, siis võiks miinimumi arvestada aastas 10.000-ga.

Nii oleks viie aasta ametlik kogusumma 40—50.000.

Seni on USA olnud esikohal 20.531 juhtumiga ja arvestatakse 500.000 — 1.000.000 haiguse kandjaga, viimased kannavad müstilisel viisil haiguse viirust, aga neil pole arenenud haiguse sümptoome. Kanadas oli 31. märtsil 514 AIDS'i juhtumit mis teatatud Kanadas, sellest 252 olid fataalsed.

AIDS antakse edasi sugulise läbikäimise läbi, nakatatud vereülekandega või mittepuhaste ja steriliseerimata süstide kaudu peamiselt narkootikuil. Viirus tabab keha imuunsuse süsteemi ja saab saatuslikuks isegi väiksemate haigustele puhul.

MAARJAMAA kirjastusel ilmunud raamatud müügil Vaba Eestlase talituses

Jüri Uluotsa „Eestlaste lepingud võõrastega XII sajandil"	24.—
Uku Maasing „Udu Toonela jõelt"	8.—
Uku Maasing „Pilridele Pyydes"	6.—
„poety estoni" — eesti luule antoloogia itaalia keeles	6.—
Kalju Lepik — Death has a Child's Eyes	6.—
Salasoo ja Salo — Välis-Eesti perioodika	6.—
Anführung zu der Etnischen Sprach (Esimene katse eesti keele grammatika ja sõnaraamatu koostamiseks H. Stahli sulest aastal 1637)	6.—
Reedik Willem Wilmanni „Valmid"	6.—
Blaise Pascal — Mõtted	4.—
Antonio Possevino — Kiri Mantova hertsoginnale	6.—
Arno Vihalemm — Kunstnik eesti kirjanduses	4.—
Aarand Roos — Juutide kuningas Tallinnas	6.—
Ilona Laaman — Üks üsna kerge haigus (luuletused)	6.—
Kaugver — 40 küünalt	6.—
R. Tagore — Puuviljapõim	6.—
A. Roos — Jumalaga, Kars ja Erzurum	6.—

PLUSS SAATEKULU 50 c IGALT RAAMATULT

VARA

sün

Kirstupanek kolmapäeval, 25. kell 7.30 õ. Peetri kirikus
Ärasaatmine krematooriumisse neljapäeval, 26. juunil kell 10
Soovikorral annetada M.S-ssi Heart Foundation'isse

TAEVAISA KUTSEL LAH

SÜGAVAS LEINAS MÄLE

KALLIST

OOTAMATU SURMA LÄ

Mälestus Sinust elab igavesti

Leinateateid

Tartus suri 31. jaanuaril Pe
Suviste, sündinud 12. juulil 1
Võrumaal.

USA-s Sudburys suri 18. apr
Asta Pettai, sündinud 13. mär
1928 Nõmmel.

VARALAHKUNUD KALLIST ABIKAASAT JA ISA

REIN LÄTE't

sündinud 20. veebruaril 1938 Hummulis Eestis
surnud 21. juunil 1986 Torontos

mälestavad kurbuses

Kirstupanek kolmapäeval, 25. juunil kell 7.30 õ. Peetri kirikus
Ärasaatmine krematooriumisse samast neljapäeval, 26. juunil kell 10 homm.
Soovikorral annetada M.S-ssi ehk Heart Foundation'isse

abikaasa ANNE
tütred TRINA ja RITA

Varalahkunud armast sõpra

REIN LÄTE't

mälestavad vaikses leinas

ENE perega
VILLEM perega
MAIMU

TAEVAISA KUTSEL LAHKUS MEIE ARMAS POEG

REIN LÄTE

Tröstimata leinas

EMA
ISA
sugulased kodumaal

Kallist kauanegset sõpra

REIN LÄTE't

mälestavad südgavas kurbuses

UDO ja REET PETERSOO perega
JAAN KRABI perega
KAAREL KRABI
FELIX ja LY KRABI
GUSTAV ja JENNY PALOOTS

SÜGAVAS LEINAS MÄLESTAME SIND ARMAS

REIN LÄTE

õde IVI LAURIMAA
IVAR
THOMAS
ristitütar KRISTINA

Südamlik kaastunne perekond Läte'le

REIN LÄTE

kaotuse puhul

ERGO ja URVE KARUKS
FELIKS ja EVELYN KOOP
REIN ja IRJA MÄGI
ÜLO ja IRENE LUKSEP

KALLIST

REIN LÄTE't

mälestavad südgavas leinas

RIINA, REIN ja INDREK KOPPEL
MARE KOPPEL
EVI SAARPUU
REET, RALPH ja CAMERON McNEIL

Südamlik kaastunne Annele, Trinale ja Ritale

Armast

REIN LÄTE't

mälestavad leinas

MAIMU ja JAAN SCHAER
MAHTI ja ANTS MÄLBERG
perekondadega

OOTAMATU SURMA LÄBI LAHKUNUD VÄIMEEST

REIN LÄTE't

mälestavad kurbuses

NETI ja SEIA

Mälestus Sinust elab igavesti!

Meie südgav kaastunne Annele lastega

Lugupeetud Korporatsioon Rotalia vilistlast

REIN LÄTE't

mälestab leinas

EESTI KORPORATSIOONIDE LIIT

Oma armast vilistlast

REIN LÄTE't

mälestab südgavas leinas

KORPORATSIOON ROTALIA

Leinateateid

Tartus suri 31. jaanuaril Peeter Suviste, sündinud 12. juulil 1896 Võrumaal.

USA-s Sudburys suri 18. aprillil Asta Pettai, sündinud 13. märtsil 1928 Nõmmel.

USA-s suri 13. aprillil Mare Helgi Terno, sündinud 14. aprillil 1943.

USA-s suri 1. aprillil John Rossi, sündinud 4. septembril 1894 Võrumaal.

Austraalias Melbourne'is suri 7. aprillil Armilde Laul, sündinud 3. detsembril 1914 Elistveres.

Austraalias Newcastle'is suri 17. aprillil Arnold Sepp, sündinud 29. detsembril 1907 Haanjs.

Stokholmis sur i22. aprillil Alma Aavik, sündinud 19. mail 1915 Saaremaal.

ARMAST EMA, VANAEMA JA TÄDI

JULIE RANNIK'ut

neiuna Riik
sündinud 28. juulil 1897 Koordküla
surnud 23. juunil 1986 Torontos

mälestavad

ARVED, HELLE ja KAI
ILMAR perekonnaga
omaksed kodumaal
HANS ja LEMMI PENT

Puhka rahus!

Mälestame kurbuses

MEINHARD ABE't

SELMA LÄÄNSOO
KRISTI ja JOHANNES perekonnaga
ERICH SOOSAAR
TIINA ja MART MÄGI perekonnaga
BENITA ja JAAN SOOSAAR perekonnaga

OOTAMATULT LAHKUNUD ARMAST SÕPRA

MARET VESSMANN'i

leinavad

JOH. LILLEFORS
KENNET, VIIVI ja ALREK MEIPOOM
KAIUS ja TAIVI MEIPOOM
ÜLO, KATRIN, LIISA ja TARMO SOOTS

Mälestame leinas kauaaegset sõpra

MEINHARD ABE't

MEINHARD ja SALME KASK
FELIX ja SYLVIA EVERT

Armast

MARET'it

mälestavad sügavas leinas

TIINA ja JAAN
CHRISTOPHER ja MARKUS

Armast

MARET VESSMANN'i

mälestab kurbuses

FEODOR HOMITS perekonnaga

Mälestame leinas kauaaegset nõukogu liiget ja endist abiesimeest

REIN LÄTE't

Õnnis on see,
kelle Sina valid . . .
Laul 65:5

EELK Peetri kogudus,
õpetajad ja nõukogu

KIRIKUD

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS

383 Jarvis St., Toronto,
Ont. M5B 2C7
Õpetaja Udo Petersoo
3714 Beechollow Cr.
Mississauga, Ont. L4Y 3T2
Tel. 624-6128 või 625-5930
kirikus 923-5172
Organist pr. Asta Mitt
Koorijuht pr. Asta Ballstadt

Pühap., 29. juunil on pikk nädalalõpp, jumalateenistust ei ole.

Pühap., 6. juulil kell 5 p.l. pühapäevane JUMALATEENISTUS. Teenib õp. Elmar Pähn.

Õpetaja kõnetunnid teisipäeviti kella 6—8 õhtul ja neljapäeviti kella 2—8 õhtul.

Kiriku kantselei on avatud neljapäeviti kella 10 hommikul kuni kella 8 õhtul.

TORONTO EMMANUELI EVANGEELNE KOGUDUS

21 Swanwick Ave.
Tel. 698-5645

Jutlustaja Allan Laur,
72 Appleby Cres.
Markham, Ont. L3R 4L2
Tel. 477-6248

Pühap., 29. juunil kell 2 p.l. piiblikool täiskasvanuile. Kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS. Kõneleb Allan Laur. Duetilaule, (Buss Eesti Kodust kell 1.15 p.l.) Kell 6 õ. ingliskeelne JUMALATEENISTUS. Kõneleb Allan Laur.

TORONTO EESTI SEITSMENDA PÄEVA ADVENTKOGUDUS

804 Broadview Avenue
(allmaaraudteejaama vastas Eesti Maja poole). Abijutlustaja telefon 626-3417.

Koosolekud igal laupäeval, kell 9.30 ja 11 e.l., väljaarvatud juuni 28, siis on laagrikoosolek Ottawas.

EELK PEETRI KOGUDUS

817 Mt. Pleasant Rd. Toronto
Ont. M4P 2L1

Praost Andres Taul. Tel. 483-4103
Tel. kiriku kantseleis 483-5847
Õpetaja Edgar Heinsoo
Tel. kodus 283-9387,
kirikus 483-6848
Organist dr. Roman Toi

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 29. juunil kell 11 hommikul. Teenib õp. E. Heinsoo.

EELK USUTEADUSLIKU INSTITUUDI AVA-JUMALATEENISTUS pühapäeval, 6. juulil kell 11 hommikul. Jutlustab ass. prof.dr. A. Võõbus, teenivad piiskop K. Raudsepp, õp. E. Heinsoo ja usuteaduse instituudi kandidaadid. Solist Õnne Laikve.

Pärast jumalateenistust kohv all saalides.

PIISKOPLIK JUMALATEENISTUS pühapäeval, 13. juulil kell 11 hommikul. Jutlustab piiskop K. Raudsepp. Solist Margit Viia.

Õp. A. Taul on puhkusel 24. juunist—8. juulini.

ÕPETAJATE KÕNETUNNID kolmapäeviti kl. 9.30—12 hommikul ja neljapäeviti kl. 6—8 õhtul. Muul ajal telefoni teel.

KANTSELEITUNNID teisipäeviti kl. 10 h.—6 õ. ja neljapäeviti kl. 12—3 päeval.

TORONTO EELK JAKOBI KOGUDUS

Kirik: Redeemer Luteri kirik
(Bloor ja Indian Rd.)

Õp. T. Nõmmik, 501 Davisville Ave., Toronto M4S 1J2
Tel. 483--2478 ja 1-527-0410

Pühapäeval, 29. juunil kell 15.00 VABAÕHU-JUMALATEENISTUS Hõbe talus (Hwy 48 & Royal Beach Rd).

ÕPETAJA KÕNETUNNID: igal neljapäeval kell 18.00—19.30 omas kodus, 501 Davisville Ave., Torontos. Igal esmaspäeval kell 18.00—19.30 Hamiltoni kiriklas, 3 Mapleside Ave., Hamilton, tel. 527-0410.

TORONTO EESTI VABAKOGUDUS

562 Jones Ave., Toronto, Ont.
Jutlustaja E. Saraoja
20 Thorncliffe Ave.
Toronto, Ont. M4K 1V5
Tel. 463-6223

Kolmapäeval, 25. juunil kell 6 õ. piibli-palvetund.

Pühapäeval, 29. juunil kell 11 homm. JUMALATEENISTUS. Teenib K. Raid.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS

883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639
Pastor K. Raid
36 Bards Walkway,
Willowdale, Ont. M2J 4T9
Tel. 499-6488

„VABADUSE KUULUTUSE"
raadiosaated igal pühapäeval
kell 3 p.l. WHLD 1270 kc.

Pühapäeval, 29. juunil kell 11 homm. JUMALATEENISTUS. Kõnelevad V. Puu ja K. Medri, solist A. Kaups.

Kell 6 õ. „Piibel ja pühitsus", kõneleb K. Raid.

TORONTO KOLMAINU EESTI EV.-LUT. USU KOGUDUS

Kirik. 619 Sherbourne St.,
Toronto (Sherbourne'i allmaa jaam on kiriku kõrval).

Õpetaja O. Gnadenteich
112 Fallingbrook Rd.,
Scarborough, Ont.

Telefon 698-7977 või 766-7853
Kantseleis, telefon 921-9417

JUMALATEENISTUS on pühapäeval, 29. juunil kell 1.30. Teenib õp. A. Jalonen.

Juuli ja augustikuul on jumalateenistused 2. ja 4. pühapäeval kell 5 p.l. Seega 13. ja 27. juulil kell 5 p.l.

Õpetaja viibib suvekuudel aegajalt maal ja on kättesaadav vajaduse korral ka telefoniga 1-519-371-0068.

Õpetaja kõnetunnid on iga kuu teisel esmaspäeval kella 6—8-ni kiriku kantseleis.

Kuulutamine
„VABA EESTLASES"
täidab oma eesmärgi!

EELK PEETRI KOGUDUS VANCOUVERIS

kirik ja kantselei
6520 Oak St. (49. ja Oak St. nurgal)

Õp. Thomas Vaga
kantselei 263-1802,
kirikus 263-4527

JUMALATEENISTUSED pühapäeviti kell 10. 30.

Tshiili seotud Palme mõrvaga?

LONDON — ROOTSI ametivõimud on uurimas võimalust, et Tshiili parempoolse sõjalise valitsuse käsi võiks kuidagi olla seotud Rootsi peaministri Olof Palme mõrvamisega, teatas Londoni ajaleht „The Observer". Tshiili salapolitsei oli andnud korralduse Palme mõrvamiseks juba 1975. aasta ringi. Tshiili valitsus on olnud alaliselt kriitiline Rootsi vastu, kuna see on hukka mõistnud inimõiguste vastu eksimusi Tshiilis.

D ABE'i

)O
NNES perekonnaga
R
MÄGI perekonnaga
N SOOSAAR perekonnaga

D ABE'i

RD ja SALME KASK
SYLVIA EVERT

T'ii

d sügavas leinas
A ja JAAN
RISTOPHER ja MARKUS

SSMANN'i

kurbuses
DOR HOMITS perekonnaga

auaegset nõukogu
esimeest

ÄTE'i

EELK Peetri kogudus,
õpetajad ja nõukogu

Tshiili seotud Palme mõrvaga?

LONDON — ROOTSI ametivõi-nud on uurimas võimalust, et Tshiili parempoolse sõjalise valit-suse käsi võiks kuidagi olla seotud Rootsi peaministri Olof Palme mõrvamisega, teatas Londoni aja-leht „The Observer". Tshiili sala-politsei oli andnud korralduse Pal-me mõrvamiseks juba 1975. aasta ingi. Tshiili valitsus on olnud ala-tiselt kriitiline Rootsi vastu, kuna see on hukka mõistnud inimõigus-te vastu eksimusi Tshiilis.

OOTAMATULT LAHKUNUD ARMAST ABIKAASAT JA ISA

REIN LEIBUR'ilt

surnud 14. juunil 1986 Hamiltonis

mälestavad sügavas leinas

abikaasa LOREIDA
tütar MAIRO perekonnaga
poeg ASKO
SUGULASED Kodu-Eestis

LAHKUS MEIE ARMAS SÕBER JA RISTIISA

MEINHARD ABE

Mälestavad leinas

SELMA ja JOHANNES
MAIMU ja HERMAN
LEIDA ja KARL
KAL ja KALJU
ristipoeg ALEX
TRIINU ESTRA
ILSE HÄRM

Puhka rahus!

KAUAAEGSET HEAD SÕPRA

OOL RODIMA'd

mälestavad kurbuses

VALVE ja ELMAR KAUL
MARIE, LINDA ja KARL
LYDIA ja ERICH NAANO
HELBE ja HARRY MULD
ENDLA ja ISAK TAKIS
VALVE ja WILLIAM VÄRDINA
SILVI ja ELLEN

Puhka rahus
võõramaa mullas!

OOTAMATULT LAHKUNUD KALLIST ÕEMEEST

REIN LÄTE'i

mälestavad kurbuses

JAAN ja TINA lastega

ja avaldame kaastunnet Annele, Trinale ja Ritale

Murray E. Newbigging
Ltd.
Matusebüroo
Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.
M. WAYNE HAMILTON
Funeral Director
733 Mount Pleasant Rd., Toronto, Ont. M4S 2N4
(lõunapool Eglintoni)
Helistada tel. 489-8811 ● 489-8002

Armast perekonnasõpra

MEINHARD ABE'i

leinavad

J. JUHANSON abikaasaga
H. HALLING perega
M. SÄÄGI perega

Head sõpra

MEINHARD ABE'i

mälestab

REIN NUKK

Kauaaegset head sõpra

MEINHARD ABE'i

mälestavad leinas

ARVO KLAAS abikaasaga
JUHAN KLAAS

Puhka rahus!

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$57.—	$77.—
Poolaastas	$32.—	$42.—
Veerandaastas	$17.—	$22.—

TELLIMINE I KLASSI POSTIGA (kiripostiga):
KANADAS:
aastas $62.— pluss saatekulu $45.—, kokku $107.—
poolaastas $34.— pluss saatekulu $23.—, kokku $57.—
veerandaastas $18.— pluss saatekulu $11.50, kokku $29.50
USA-s:
aastas $62.— pluss saatekulu $49.—, kokku $111.—
poolaastas $34.— pluss saatekulu $25.—, kokku $59.—
veerandaastas $18.— pluss saatekulu $13.—, kokku $31.—
VÄLJASPOOL KANADAT LENNUPOSTIGA:
Aastas $136.—, poolaastas $72.— ja veerandaastas $38.—
Aadressi muudatus $1.—. Üksiknumbri hind 70 senti
Pangatshekk või rahakaart kirjutada
FREE ESTONIAN PUBLISHERS nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
1955 Leslie St., Don Mills, Ont. M3B 2M3

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavaline / kiripostiga alates .... 19..... Tellimise katteks lisan $..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).
Nimi .....
Aadress .....
.....
.....
.....

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — kolmapäeval ja reedel

Kolmapäeval, 25. juunil 1986 — Wednesday, June 25, 1986

EGMK ja ESMK Suurlaager „Järvemetsa 30"

Esindusüksuse kokkutulek toimub Eesti Maja Noorte ruumis neljapäeval, 26. juunil kell 7 õhtul. Esindusüksuse liikmeil ilmumine vormis kohustuslik. ....

Esindusüksuse juhtkond

Balti Ülikooli koosolek Chicagos 4. juulil eesti päevadel

Kõiki Balti Ülikooli omaaegseid õppejõude, üliõpilasi ja teenistujaid ning teisi asjahuvilisi kutsutakse osa võtma olulisest nõupidamiskoosolekust 4. juulil kell 10 Chicago Eesti Majas, kesk-lääne eestlaste suvepäevade puhul.

Käesoleva aasta märtsis möödus 40 aastat Balti Ülikooli tööleasumisest Hamburgis, Lääne-Saksamaal ja seda tähtpäeva on põhjust meie üldsuses laialdasemalt ära märkida. Selle kavas on BÜ eesti osa mälestusteose väljaandmine eesti keeles ning pidulike kokkutulekute korraldamine sügisel suurematel eestlaste keskustes. Üheks mooduseks oleks seda teha ühenduses traditsioonilise Tartu Ülikooli aastapäeva tähistamisega 1. detsembri ümber. Oli ju Balti Ülikool vähemalt osaliselt vaba Tartu Ülikooli jätkuks paguluses — ja muidugi ka Tallinna Tehnikaülikooli töö jätkuks. — Nõupidamisele on teretulnud kõik asjahuvilised.

Need kes kohale tulla ei saa, palutakse oma mõtted ja ettepanekud BÜ juubeli asjus teatada Elmar Järvesoole, 44 Soco Trail, Ormond Beach, FL 32074, USA.

wintario

19. juunil peetud Wintario loosimisel langes peavõit $200.000 piletile nr. 657010, $1000 — 99613, $100 — 3479, $10 — 192 ja tasuta piletiraamat — 47.

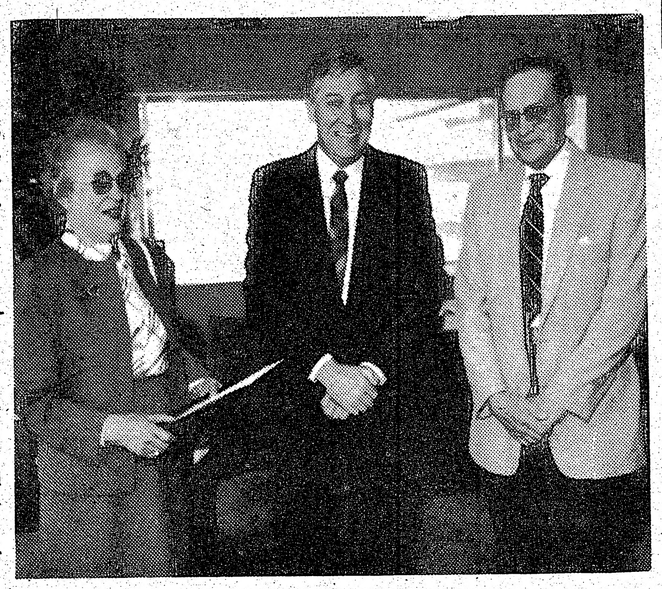

Johannes ja Leida Wallner'i kuldpulmade puhul 23. juunil s.a. soovis nendele enese ja Kanada peaministri poolt palju õnne ja andis need kirjalikult üle Jim Kelleher, Sault Ste. Marie piirkonna parlamendiliige ja kaubandusminister. „Noorpaar" elab Sault Ste. Maries, kuid külastasid hiljuti pealinna, kus toimus ametlik tseremoonia.

V Ülemaailmne Eesti Õpetajate Konverents

ESTO-88 raames toimub Melbourne'is V Ülemaailmne Eesti Õpetajate Konverents, mille korraldamise on enda peale võtnud mag. Tiiu-Ann Salasoo. Konverents on mõeldud kõigile endistele ja praegustele õpetajatele ning teistele, kes on huvitatud eesti keele ja kultuuri õpetamisest.

Üldjoontes on kavas kuulata lühiülevaateid eesti-alase õpetuse kohta eri maades ja suurem osa ajast pühendada töörühmadele, kes püüaksid eri küsimustele leida lahendusi, mis konverentsi lõpposas praktiliste ettepanekutena kõigile osavõtjatele esitatakse.

Töörühmad võiksid tegelda järgmiste teemadega:

1. Eesti keele õpetus neile, kes kõnelevad eesti keelt:

I) lastele, II) noortele, III) täiskasvanutele.

2. Eesti keele õpetus võõrkeelena:

I) lastele, II) noortele, III) täiskasvanutele.

3. Ajalugu. 4. Maateadus. 5. Rahvakunst. 6. Rahvatants. 7. Rahvamuusika, jne.

Iga teemat võiks vaadelda järgmistest aspektidest: Mida õpetada? Kuidas õpetada? Millised õppevahendid ja muud ressursid on vajalikud? Lahendusettepanekud.

Korraldaja palub soovijaid aegsasti esitada omapoolseid ettepanekuid konverentsi kava ja töörühmade teemade suhtes ning samuti teatada, kes on ise nõus mingil teemal töörühma juhatama või mingit muud ülesannet täitma. Et varuda sobivaid ruume, oleks vaja teada, kui suurt osavõttu on oodata. Seetõttu oleks hea, kui kõik osa võtta soovijad end korraldajale registreeriksid aadressil: Tiiu-Ann Salasoo, Box A 317, Sydney South, 2000, Australia.

PROVIDENT REALTY LTD. — 656-0011 — Realtor

695 ST. CLAIR AVENUE WEST, TORONTO, ONTARIO M6C 1B2

Kinnisvaravahendusfirma

Esindaja

Tiina (Nortmaa) Martjak

Tel. kodus 653-0599

Kinkige sünnipäevaks „VABA EESTLANE"

Islami propaganda tungib N. Liitu

N. Liidu islamialased ajalehed on hakanud kurtma raadiosaadete üle, mida lähetavad Iraani piirilähedased jaamad. Need esitavad koraani käsitlevate programmide sildi all nõukogudevaenulisi üleskutseid ja õhutavat elanikkonda usulise fanatismi teele! Niisugused üleskutsed olevat mõju avaldanud, kurdab Pravda. Mitmete mosheede tulud olevat annetuste näol kasvanud kahe- ja kolmekordseks.

Ka Turkmeenia kommunistlik raadio on hakanud uurima Iraani raadioprogramme. Need olevat äärmiselt agressiivsed ja tegevat propagandat sotsialistliku ühiskonna vastu. „Usulise fassaadi all kiidetakse usklikke sharlatane ja usulisi spekulatsioone." Muusikaga ja koraani lugemisega ilustatud saated olevat N. Liidu vastavates osades väga populaarsed. Paljud uskuvat nendesse saadetesse ja langevat „vaenlase lõksu".

„Moraalselt korrupteeritud inimesed" sattuvat eksiteele. Appellid islamiusuliste rahvaste vendlusele tähendavat sama, kui N. Liidu üksikute rahvaste üksteise vastu ässitamist. Niisugused õpetused ründavat nõukogude kodaniku teadvust „nagu rooste rauda".

Aastast 1984 on N. Liit kuludest hoolimata raadisaadete segamist pidevalt tugevdanud. Piiriäärsetes rajoonides asub 2500—3000 segajat, mis lähevad maksma umbes miljard dollarit aasta kohta. Peale selle kontrollitakse lühilaineraadio levikut rahva hulgas.

Rahva kasvatusele ateistlikus vaimus pannakse eriti rõhku. On loodud uued „sotsialistlikud" traditsioonid sündimise, abielu ja surma puhul. Rezhiim võitleb ebaametlike mullade vastu, kel pole usuliseks tegevuseks ametivõimude luba ja kes olevat ilmselt raadiosaadetest mõjustatud.

Vahetatakse kõrgemaid poliitilisi ametnikke. Kaks partei peasekretäri on vahetatud venelaste vastu. Neid süüdistati korruptsioonis. Venelased pole vähem kalduvad korruptsioonile — aga nad on kindlasti ateistlikumad kui kohalik elanikkond.

Sündmuste kalender

Laupäeval, 5. juulil Seedrioru Suviharja-pidu, kell 4 p.l. kontsertaktus, kell 9 õ. vabaõhuteater.

TORONTO LINN

Muudatusi jäätmete äraveos

CANADA DAY'l

teisipäeval, 1. juulil 1986

Teisipäeval, 1. juulil EI toimu jäätmete äravedu.

Regulaarne teisipäevane (1. juuli) äravedu toimub kolmapäeval, 2. juulil.

Ajalehtede ja muude suuremate esemete äravedu kolmapäeval, 2. juulil EI toimu.

Säilitake ajalehed ja muud suuremad esemed kolmapäevaks, 9. juuliks.

Pidage meeles: Torontos on 17 klaas- ja metallnõude kokkutoomise keskust. Aprillis koguti 433 tonni ajalehti, 43 tonni klaasi ja 3 tonni tina. Lähemaks informatsiooniks helistada 392-7742.

Palutakse mitte panna katkisi klaasitükke ega muid teravaid esemeid plastikust kottidesse.

R. M. BREMNER, P. Eng., F.I.C.E.

Commissioner of Public Works

15. aastapäeva VÄLJAMÜÜK

The Finnish Place

5463 Yonge St. Willowdale M2N 5S1

(Finchi lähedal) — Tel. 222-7575

2.–12. juulini

Tulge seda meiega koos pühitsema! Serveerime kohvi ja kooki.

Säästke kõikidelt kinkeesemetelt kuni 50%

Juulis ja augustis esmaspäeviti suletud. Avatud: teisip., kolmap. 9—6, neljap., reedel 9—8, laup. 9—4